

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐπὶ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμὰς 100. Ἐξάμηνος
δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατεμ. 50.—
Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γένει
τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συν-
δρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουδῆποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁ δὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 37ος

Ἐν Ἀθήναις, 24 Μαΐου 1930

Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 25

ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Ἀνοιξη κι' ὁ Ἑθνικὸς Κήπος εἶναι στὶς
δόξες του. Τὰ δέντρα του φουντωτὰ, κα-
θαρά, καταπράσινα τὰ παρτέρια του γε-
μάτα λουλούδια. Τὰ πουλιά κελαῖδουσιν,
τὰ ζουζούδια τρίζουν, ὁ ἀέρας μωσκοβο-
λά, ὁ οὐρανὸς ἀποπάνω λάμπει γαλανός,
κι' ὁ ἥλιος ρίχνει τόσο γλυκὲς ἀχτίδες,
ποῦ ὁ ἥσκιος καταντᾷ περιττός. Οἱ ἄν-
θρωποι περπατοῦν ὅπου θέλουν καὶ κά-
θονται ὅπου βροῦν, χωρὶς νὰ τοὺς νοιά-
ζει ἂν τοὺς προστατεύῃ φυλ-
λωσιὰ ἢ ἂν τοὺς χτυπᾷ ὁ ἥ-
λιος ἀνεμπόδιστος. Γλύκα καὶ
χαρά.

Ἀλλὰ τ' ὠραιότερο στολί-
δι τοῦ Κήπου εἶναι τὰ παιδά-
κια. ὦ, τὰ ζωντανὰ λουλού-
δια, τὰ πολύχρωμα καὶ δρο-
σερὰ σὰν τᾶλλα, ποῦ τρέχουν
ἐδῶ κι' ἐκεῖ στὰ δρομάκια,—
ὦ, τὰ φτέρωτα πουλιά μὲ τίς
φινούλες τους καὶ τὰ γελά-
κια, ποῦ μοιάζουν σὰν ἄλλα
κελαϊδήματα!.. Πόσα εἶναι!
Μικρά, μεγάλα, ἀγοράκια, κο-
ριτσάκια, ξανθὰ, μελαχροινὰ,
γαλανὰ, μαυρομάτικα...
Ἐσκούφωτα, ἐλαφροντυμένα,
μισόγυμνα, χαίρουνται τὴ γλυ-
κειὰ Ἀνοιξὴ μέσα στὸν Κή-
πο ποῦ τὸν ἐμψυχώνουν...

Νά, κι' ἡ Εἰρηνούλα, μὲ
τὰ μαῦρα μαλλιά, τὸ τριαντα-
φυλλὶ φουστανάκι καὶ τὴ για-
πωνέζικη ὀμπρελλίτσα. Νά κι'
ἡ Μπεμπούλα, ἡ μικρὴ τῆς
ξαδέρφη, ἡ ξανθὴ μὲ τᾶσπρα.
Οἱ μαμμάδες τους ἔχουν κα-
θήσει σ' ἓνα μπάγκο, κι' αὐτὲς
τριγυρίζουν ἐκεῖ-κοντὰ, πότε
γιὰ νὰ ἰδοῦν ἓνα λουλούδι ποῦ
τοὺς φαντάζει, πότε γιὰ νὰ
κυνηγήσουν μιὰν ἄπιαστη πε-
ταλούδα...

Ὅταν ἀπομακρύνονται πο-
λύ, οἱ μαμμάδες τίς φωνά-
ζουν:

— Εἰρηνούλα!.. Μπεμπούλα!.. Γυ-
ρίστε!..

Οἱ μικρὲς γυρίζουν καὶ ρωτοῦν:

— Τί μᾶς θέλετε;

— Τίποτα... Νὰ σᾶς βλέπουμε.

— Φοβάστε μὴ μᾶς χάσετε; ρωτᾷ ἡ
τσαχπίνη ἡ Εἰρηνούλα.

— Ὅχι, φοβόμαστε μὴ μᾶς χάσετε
σεῖς! τῆς ἀπαντᾷ ἡ θεία Ἑλένη.

Μπά! καὶ ποῦ θὰ μᾶς πᾶτε; Ἐ-
δῶ δὲν θὰ χάσετε; Θὰ σᾶς ξαναβροῦμε!

— Ἀ, δὲν εἶναι πάντα τόσο εὐχολο!

Ὁ Κήπος ἔχει πολλὰ στριφογυρίσματα
Γιὰ δοκιμάστε!..

Οἱ μικρὲς δὲν τὸ παραδέχονται καί...
δοκιμάζουν. Ἀπομακρύνονται πρὸς πο-
λὺ, περνοῦν καὶ στὸν ἄλλο δρόμο, ἔπει-
τα καὶ στὸν ἄλλο... Καὶ πάλι νὰ τις!
Ξαναγυρίζουν τρεχάτες μὲ γέλια θριαμ-
βευτικά:

— Νά, ποῦ σᾶς βρήκαμε!.. Βλέπετε;
Τὸ παιχνίδι αὐτὸ γίνεται δυο-τρὶς φο-
ρὲς. Καὶ κάθε φορὰ, τὰ κοριτσάκια ἀ-
πομακρύνονται περισσότερο. Ἀλλὰ ὅσο

μεγάλος κι' ἂν εἶναι ὁ γύρος
τους στὰ δρομάκια τοῦ Κή-
που, πάντα ξαναβρίσκουν τὸ
δρομάκι, ὅπου τις περιμένουν
οἱ μαμμάδες καθισμένες στὸ
μπάγκο:

— Νά, ποῦ σᾶς ξαναβρή-
καμε!

Ἔτσι παίρνουν θάρρος. Καὶ
ξεκινοῦν πάλι γιὰ μεγαλύτερο
γύρο.

— Μπορεῖ ποτὲ νὰ χαθῇ
κανεὶς μέσα στὸν Κήπο; λέει
ἡ Μπεμπούλα.

— Νά, καλέ! ἀπαντᾷ ἡ
Εἰρηνούλα. Πᾶμε τώρα νὰ ἰ-
δοῦμε κι' ἐκεῖνο τὸ ἀγαλμα
ποῦ εἶδαμε προχτές. Κάπου
ἐδῶ κοντὰ εἶναι...

— Νά, νά, πᾶμε!.. Ἐ-
δῶ κοντὰ εἶναι... θυμάμαι...

Ἡ Μπεμπούλα περνᾷ τὸ
χεράκι τῆς στὸ μπράτσο τῆς
Εἰρηνούλας. Ἡ γιαπωνέζικη
ὀμπρελλίτσα σκεπάζει καὶ τὰ
δυο χαριτωμένα κεφαλάκια.
Καὶ μὲ καμάρι, μὲ τὸ πάσσο
τους, μὲ τὸ γελάκι τους, μὲ
τὸ νάζι τους, σὰ μεγάλες, οἱ
μικρὲς πᾶνε ν' ἀνακαλύψουν
τὸ ἀγαλμα.

Πᾶνε, πᾶνε... ἀλλὰ τίποτα!

— Ἀπὸ δῶ πρέπει νὰ στρί-
ψουμε.

— Ὅχι, ἀπὸ δῶ!

— Ὅχι, καλέ!..

Στὰ σταυροδρόμια ὑπερνι-

«Ἡ ὀμπρελλίτσα σκεπάζει καὶ τὰ δυο χαριτωμένα κεφαλάκια.»
(Σελ. 289, στ. γ')

κά πάντα ή γνώμη τής Ειρηνούλας. Μά ύστερα ή Μπεμπούλα θριαμβεύει:

— Δέ στέλεγα; "Επρεπε νά στρίψου- με από καί πού σουλέγα έγώ!

— Μά πού είναι επιτέλους; Χάθηκε; "Απελπίζονται. "Αδύνατο ν' ανακαλύ- φουν τό άγαλμα μονάχες. Καί ρωτούν έ- ναν κύριο, πού διαβάζει έφημερίδα σ' έ- να μπάγκο.

— "Από καί, μικρούλες μου! τούς λέει. Πηγαίνετε ίσια, στρίψετε δεξιά, έ- πειτα άριστερά, καί θα τό ιδήτε μπρο- στά σας.

"Ακολουθούν τή διεύθυνση πού τούς έδειξε με τό χέρι, καί στρίβουν. Σέ λίγο φτάνουν πάλι σέ σταυροδρόμι. Δέν θυ- μούνται όμως καλά τί τούς είπε ό κύ- ριος: δεξιά νά στρίψουν ή άριστερά; Καί παίρνουν ένα δρόμο στήν τύχη.

Τίποτα! τίποτα! — "Αλλη φορά, λέει επιτέλους ή Μπε- μπούλα. Πάμε τώρα πίσω, γιατί οί μαμ- μάδες θάνησυχούν.

— "Αλήθεια... "Αργήσαμε... Πάμε!.. Δέν περπατούν πιά με τό πάσσο τους καί με καμάρι. Τό βάζουν στά πόδια σάν κυνηγημένες. Τίς έχει πιάσει μιá ανυπομονησία πού μοιάζει λίγο καί με φόβο... Θά ξέρουν τάχα νά γυρίσουν; Μή θα χαθούν; μή χάθηκαν;... "Ω, Θέ μου!..

Δέν λένε τίποτ' άκόμα, μόνο τρέχουν. Ξαναπερνούν από τό μέρος όπου ό κύ- ριος διάβαζε πρωτότερα τήν έφημερίδα. "Αλλά στο μπάγκο δέν βλέπουν τώρα κανένα... Κρίμα, θα τόν ρωτούσαν... Τώρα πάλι τρέχουν στήν τύχη. Σέ κά- θε στροφή, νομίζουν πώς θα ιδούν από μακριά τό μπάγκο με τίς μαμμάδες τους. "Αλλά δέν βλέπουν παρά άλλους μπά- γκους κι' άλλες μαμμάδες, ξένες... Θέ μου! τί έγιναν λοιπόν οί δικές τους; Δέν θα τις ξαναβρουν;

— Μοφ φαίνεται πώς χαθήκαμε! λέει ή Μπεμπούλα.

Αυτή τή γνώμη έχει κι' ή Ειρηνού- λα. Δέν θέλει όμως νά τó πη άκόμα:

— Σώπα, καίμένη!.. Νά, από δω είναι! Δέ γνωρίζεις αυτά τά δέντρα πού τά ξαναπεράσαμε;..

— "Οχι... μοφ φαίνεται πώς πρώτη φορά τά βλέπω...

— Ρωτάμε αυτό τό φύλακα;

— Ναι, ναι!..

"Η Μπεμπούλα τρέχει καί τόν ρωτά:

— Πού είναι, σάς παρακαλώ, ό μπά- γκος πού κάθονται οί μαμμάδες μας;

Καί πού νά ξέρη ό φύλακας; Μήπως τις γνωρίζει;..

Τού λένε τά όνόματά τους. Τού τις περιγράφουν. Μιά κυρία ψηλή, με μωδ φουσάτι καί μαύρο καπέλλο... μιá άλλη, πιό κοντή, με κρέμ... Μά ό φύ- λακας σηκώνει τούς ώμους:

— "Ολες οί κυρίες μωδ καί κρέμ φο- ράνε...

— "Αχ, καί θα μάς γυρεύουν!.. Πώς θα κάμουμε τώρα;..

— Μά πού είχατε καθήσει;.. "Από πού είχατε μπει;..

Τού εξηγούν:

Είχαν μπει από τήν καγγελοπορτα τής Δεντροστοιχίας, είχαν περάσει από τό "Ηλιακό Ρολόι, είχαν στρίψει δεξιά κι' είχαν πιάσει τό δεύτερο ή τόν τρίτο μπάγκο...

— "Α, έτσι πήγε μου!.. "Ελάτε, νά σάς πάω!..

"Ακολουθούν τό φύλακα μ' έλπίδα μά καί με αγωνία... Ξέρει άραγε κι' αυ- τός; Κατάλαβε; "Η θα τις πάη άλλο;..

"Οχι, καλὰ πάνε... "Η Ειρηνούλα αρχίζει νά γνωρίζη τά μέρη... Μά νά, εκεί είναι ό δρομάκος... Τόν γνώρισε, τόν βρήκε!

Τρέχει μπροστά ανυπόμονη, — αλλά ξαναγυρίζει άμέσως στους άλλους απελ- πισμένη, δακρυσμένη.

"Ο μπάγκος είν' εκεί... άδειανός! Οί μαμμάδες λείπουν! Χωρίς άλλο, θα πήραν κι' αυτές τούς δρόμους τού Κή- που, ζητώντας τις μικρές χαμένες!..

Καί τώρα;

Τώρα είναι ή μεγάλη αγωνία, τó δρά- μα, ή τραγωδία.

Οί μικρές, αφίνοντας πιά τó σαστι- σμένο φύλακα, τρέχουν έδω κι' εκεί σάν τρελλές, κλαίγες καί φωνάζουν:

— Μαμμά!.. μαμμά!.. μαμμά!..

Θάλεγε πώς κάθε άλλη φωνή, μέσα στον Κήπο, έχει σταματήσει. Τάλλα παιδιά, πού είναι κοντά στίς μαμμάδες τους, στίς νταντάδες τους, κοιτάζουν με σιωπηλή έκπληξη τά χαμένα κοριτσά- κια πού τρέχουν. Τά πουλιά παύουν τά κελάιδημά τους! Τά ζουζούδια δέν τρί- ζουν. Καί δέν ακούγονται πιά παρά οί απελπισμένες κι' αγωνιώδεις φωνές τής Ειρηνούλας καί τής Μπεμπούλας:

— Μαμμά!.. Μαμμάκα!..

Πόση ώρα βαστά αυτό; Λίγα λεπτά βέβαια. Οί μικρές όμως νομίζουν πώς έχουν περάσει ώρες, πώς σέ λίγο θα βραδυάση καί πώς οί φύλακες θα τούς βγάλουν έξω απ' τόν Κήπο χωρίς νά- χουν βρει τίς μαμμάδες τους!.. "Α, εί- ναι φοβερό! Τίς πιάνει τρέλλα άληθι- νή! Τούς έρχεται νά πέσουν στή δεξα- μενή με τά χρυσόψαρα, νά πνιγούν!

Κι' άξαφνα—ά, τί χαρά!—ακούγον- ται στον Κήπο κι' άλλες φωνές έκτός απ' τις δικές τους:

— Ειρηνούλα!.. Μπεμπούλα!.. Ει- ρηνούλα!..

Θέ μου! Οί μαμμάδες τις φωνάζουν!

— "Εδω!.. έδω!.. Πού είστε, καλέ!

— "Εδω!.. "Εδω!..

Λίγη τρεχάλ' άκόμη πρὸς τις φωνές, καί στο πρώτο σταυροδρόμι, στά μισά ένδς δρομάκου, βλέπουν τις δυο μαμμά- δες πού τρέχουν κι' αυτές πρὸς τις φωνές.

— Μαμμά!..

— Μαμμάκα!..

— Τί γίνεται, καλέ;!..

— Χαθήκαμε!

— Δέ σάς τó λέγαμε, κακοκόριτσα, άσυλλόγιστα;..

— "Εχετε δικιο... μαλώστε μας!..

Μά οί μαμμάδες δέν μαλώνουν πιά. "Αγκαλιάζουν καί φιλούν. Κι' ή μικρή τραγωδία παίρνει τέλος.

KIMON ALEKSIAS

Ο ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ

"Ετσι έλεγαν, πώς ήταν πολύ καλός άνθρωπος, αλλά ιδιότροπος. Καί ξέρετε, αυτούς τούς ιδιότροπους ανθρώπους θέ- λω νά τούς γνωρίζω. "Ακριβώς γιατί έ- χουν κάτι τó ιδιαίτερο, τó περίεργο, τó άλλοιότιμο από τούς άλλους.

Τού μήνυσα λοιπόν ότι πολύ επιθυ- μώ νά τόν επισκεφθώ, καί μοφ άπάντησε ότι θα θεωρήση μεγάλη του τιμή νά με δεχθώ.

Τό άπόγεμα λοιπόν, μόνος, γιατί πι- θανόν νά μήν ήθελε νά δεχθώ κι' άλ- λον, διευθύνθηκα στο σπίτι του, έξω ά- πό τó χωριό σ' ένα μικρό λόφο.

"Ηταν άνοιξη κι' ή θέα από τό λόφο μαγευτική. Γύρω καταπράσινα χωρά- φια, περιβόλια με κανονικές πρασιές, έ- λιές, κυπαρίσσια: κάτω μακριά ή θά- λασσα, καί πέρ' απ' αυτή βουνά ψηλά με κορφές χιονισμένες. Δυό άνθισμένες πορτοκαλιές έχυναν γύρω μεθυστική μυ- ρωδιά.

Με είδε από τό παράθυρο καί βγήκε νά με υποδεχθώ. "Ηταν γέρος κατάλευ- κος με γλυκειά φυσιογνωμία.

— Θα ήρθατε, βέβαια, νά επισκε- φθώτε τόν ιδιότροπο άνθρωπο, μοφ είπε.

— Αυτό είναι αλήθεια, τού άπάντη- σα. "Οφείλω όμως νά σάς όμολογήσω ότι σάς έκτιμώ καί πριν σάς γνωρίσω έξ ατίας... τής ιδιοτροπίας σας.

— Πολύ καλά, αυτό με καλακείει. Θα θέλατε βέβαια νά σάς δείξω τά ά- γαθά μου. "Εμπρός, άς αρχίσουμε από τά άνθη, γιατί αυτά αγαπώ περισσότερο από κάθε άλλο. Περάστε από δω.

Περάσαμε πίσω από τó σπιτάκι του, όπου σέ κανονικές πρασιές υπήρχαν ώ- ραιότατα άνθη.

— "Ω, τί ποικιλία λουλουδιών! άνα- φώνησα.

— Είναι πράγματι ωραία καί ποικί- λα, μοφ είπε. Τά προμηθεύτηκα από τήν "Αθήνα. "Επειδή μοφ άρέσουν πολ- λύ, φρόντισα νά έχω σέ όλες τις έποχές τού έτους, σχεδόν κάθε μέρα. Μοφ άρέ- σει πολύ νά τά καλλιεργώ καί νά τά... κόβω, νά στολίζω τό έρμητηρίό μου. Νομίζω ότι τίποτα δέν είναι ωραιότερο από τά άνθη, καί κάθε μέρα τέρπω τά μάτια μου με τή θέα τους.

Τά άνθη καί αυτά τά άπλά λόγια του μοφ έδωκαν νά καταλάβω ότι είχα έμ-

πρός μου μιá καλλιτεχνική ψυχή... .

— Περάστε τώρα νά ιδήτε καί τó πρακτικό μέρος... Αυτός είναι ό λα- χανόκηπος, άνάλογος πρὸς τούς κατοί- κους αυτού τού σπιτιού.

"Ηταν ένας μικρός, λαχανόκηπος με όλα τά είδη τής έποχής.

— Αυτό μόνος μου τά καλλιεργώ, μόνος μου τά μαγειρεύω καί μόνος μου τά τρώω. Περάστε τώρα στο σαλόνι μου.

Καί μπήκαμε στο σπίτι. "Ενα άρκε- τά μεγάλο δωμάτιο με λίγα άπλά έπι- πλα, καί με πολλά βιβλία.

— "Εδω, μοφ είπε, περνώ τόν περισ- σότερο καιρό με τή συντροφιά αυτή, — καί μοφ έδειξε τά βιβλία. — "Εδω μέσα είναι οί μεγαλύτεροι φιλόσοφοι, οί με- γαλύτεροι λογοτέχνες, οί μεγαλύτεροι έ- πιστήμονες.

— "Επιτρέψατέ μοφ νά σάς ρωτήσω, πώς καταλήξατε σ' αυτό τό έρμησ καί μαγευτικό μέρος;

— "Ημουν σαράντα χρόνια δημόσιος υπάλληλος. "Αρχισα από χαμηλά κι' έφθασα σχεδόν στήν κορφή τής υπαλ- ληλικής κλίμακος. Γνώρισα πολλούς, πάρα πολλούς ανθρώπους διαφόρων χα- ρακτήρων καί όλων τών κοινωνικών τά- ξεων. "Εσπούδασα τις ψυχές τους, τήν κοινωνία έλη. Πέρασα ώκεανό όλόκλη- ρο στα σαράντα χρόνια, τις περισσότε- ρες φορές φουρτουνιασμένο. Είδα όλα σχεδόν τά μέρη τής "Ελλάδας, καί τώ- ρα πήρα τή σύνταξή μου. "Εδω ήταν ένα καλύδι τού πατέρα μου, τó όποιον έγινε, με κάτι οικονομίες πού είχα, τó σημερινό σπιτάκι. Ζω μόνος, χωρίς νά ένοχλώ κανένα.

— "Επιτρέψατέ μοφ νά σάς ρωτήσω, πώς δέν έσχηματίσατε οικογένεια;

— Σας είπα ότι πέρασα όλόκληρο ώκεανό φουρτουνιασμένο: γιατί νά πά- ρω στο καράβι μοφ κι' επιβάτες;

— Καί με τί ασχολείσθε τώρα;

— Τέσσερα πράγματα με άπασχο- λούν: ή Φύση, ό κήπος μου, τó βιβλίο καί τó νοικοκυριό μου. Στήν κοινωνία δέν ανακατεύομαι πιά. Σαράντα χρό- νια έζησα μέσα στο στρόβιλό της. "Ο,τι είχα τέδωκα. Τώρα, κουρασμένος, ήσυ- χάζω. Δέν πιστεύω νά με κατηγορήση κανείς ως έγωιστή.

— Κάθε άλλο. "Αλλά δέν σάς πιάνει καμιά φορά νοσταλγία για τήν κοινωνία; — Ποτέ Σας είπα ότι σαράντα χρό- νια τήν υπηρέτησα. Κουράστηκα πιά. Πρέπει νά αναπαυθώ. Θα μοφ επιτρέ- ψετε τώρα νά σάς αφήσω μόνο λίγες στιγμές, νά σάς ετοιμάσω τόν καφέ.

"Εμεινα μόνος στο δωμάτιο. "Από τó άνοιχτό παράθυρο έβλεπα τόν πλατύ όρίζοντα τής θάλασσας καί στή φαντα- σία μου άνοιγόταν πλατείς όρίζοντες μιās νέας ζωής γεμάτης όμορφιά, έργα- σία, καλосύνη.

Ξαναγύρισε. "Επειτα από μερικές άλ-

λες, μάλλον τυπικές όμιλίες, τόν ρώτησα:

— Μπορείτε νά μοφ πητε τί σας έ- δίδαξε ή πείρα;

— Μάλιστα. Μ' έδίδαξε ότι, όταν κα- νείς κάνει τó καθήκον του, μεγάλο κα- λό θα κάνει καί στους άλλους καί στον

εαυτό του. "Αρκεί μόνο νά μη δειλιάση στο δρόμο από τά έμπόδια πού τού βά- ζουν οί άνθρωποι.

Τόν ευχαρίστησα, τόν αποχαιρέτησα κι' έφυγα συλλογισμένος.

Π. Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Τ' ΑΡΚΟΥΔΑΚΙΑ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Ζ'.

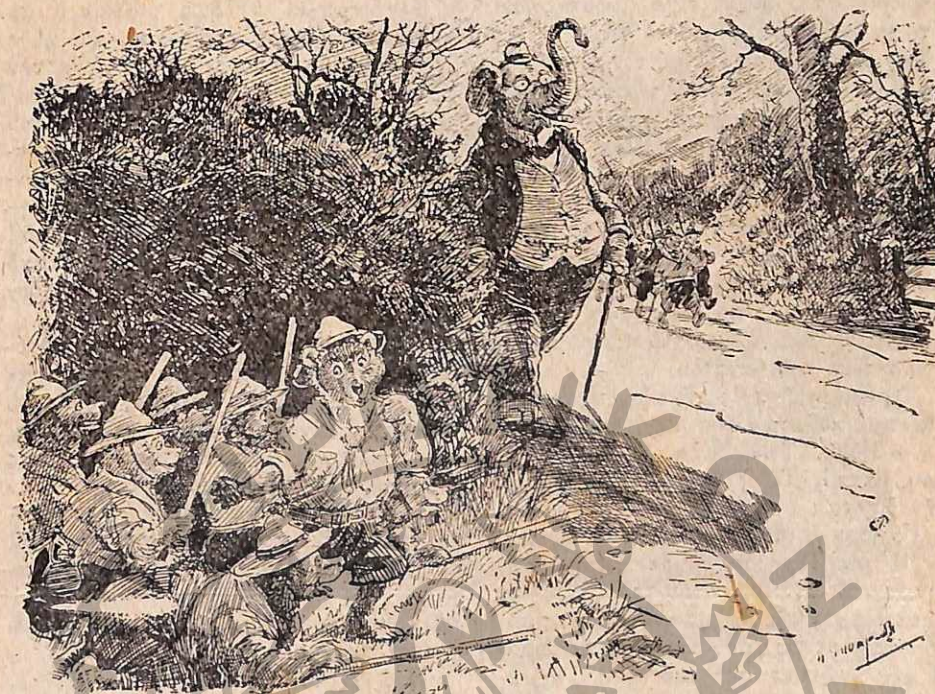
— "Ιδέα πού τήν είχαν νά κάμουν άρχηγό τους τόν κ. Προβοσκίδα! λέει ό "Αστρονόμος: δέν ξέρανε πώς απ' όπου περνούσε, θάφινε ίχνη όλοφάνερα;

— Καί τί τρυπάρες! λέει ό Χοντροέλλησ. "Ιδέστε αυτή! "Ο μικρός "Αρκου- δοπουλάκης θα χωρούσε μέσα δόλακερος!

"Ο μικρός τó βρίσκει αυτό έξευτελιστικό καί θυμώνει:

— Για νά σοφ πώ! φωνάζει. Νά μετράς τά λόγια σου! Δέν μπορεί νά ναι όλοι βουτσιά σάν καί σένα! "Ορίστε μας!

— "Ε! ήσυχία! φωνάζει πιό δυνατά απ' όλους ό νομοτάχης. Καννάδες τώρα θα κάμουμε, ή νά πάμε νά βρούμε τόν έχθρό; "Εμπρός! Πού μαλώνετε με τó παραμικρό σάν τά κοκόρια!..

Σωπαίνουν καί ξεκινούν. "Η ανακάλυψη τού έχθρου είναι τώρα εύκολη: Τους οδηγούν οί πατημασιές τού κ. Προβοσκίδα.

— Καί στραβοί νάμαστε, θα τούς βούκαμε! λέει ένας πρόσκοπος.

Πραγματικώς, ύστερ' από μισής ώρας δρόμο, ή πρωτοπορεία ανακαλύπτει τó έχθρικό στρατόπεδο.

— Νά! νά! εκεί!.. "Εχουν στιμένες σιγνές, κι' οί «μπανάνες» απέξω κά- νουν γυμνάσια... .

— Κρυφτήτε, νά μη μάς ιδούν άμέσως! προστάζει ό άρχηγός. Νά τούς πέσουμε ξαφνικά, κι' όλοι μαζί!

Κρύβονται πίσω από κάτι ψηλούς θάμνους. Καί καθώς περιμένουν ως νά μαζευσούν όλοι καί νά κάμουν έφοδο μαζί, οί πρώτοι βλέπουν τόν ίδιο τόν κ. Προβοσκίδα, πού περνά σχεδόν από μπροστά τους. Δέν έχει καμιά υποψία, καμ- μιá άνησυχία. Καπνίζει τó πούρο του καί πηγαίνει σιγά-σιγά σά νά βαριέται.

Οί πρόσκοποι τού κ. "Αρκουδάκη κρατούν τώρα καί τήν αναπνοή τους. Δέν πρέπει νά τούς ιδή ό έχθρος πρὸ τής ώρας...

"Αλλά ως νά περάση ό κ. Προβοσκίδας με τó άργό του βήμα, έχουν μα- ζευθει πιά όλες οί «μέλισσες», κι' ό άρχηγός δίνει προσταγή νά όρμήσουν,

— Ω, τί ξαφνικό! Οί σάλπιγγες χτυπούν έφοδο. Τά ταμπόυρα χαλούν τόν κόσμο. Κι' όλοι μαζί οί πρόσκοποι, σάν ένας άνθρωπος, όρμουν με φωνές μεγάλες:

— Ζήτω οί «μέλισσες»!... Κάτω οί «μπανάνες»!... Σας πιάσαμε!... Σας φάγαμε!...

Περιττό νά σās πώ τώρα πόσο γρήγορη και πόσο εύκολη ήταν ή νίκη. Με τόν κεραυνοβόλο αυτόν αϊφνιδισμό, οί πρόσκοποι τού κ. Προβοσκίδα δεν πρόφτασαν ούτε νά μαζευθούν. Έκείνοι πού έκαναν γυμνάσια, ήταν λίγοι. Οί περισσότεροι βρισκόταν ακόμα μέσα στις σκηνές. Άλλοι μαγείρευαν. Κι' άλλοι είχαν πάει μακριά νά μαζέψουν χόρτα και σαλιγγάρια. Έτσι δεν αντιστάθηκαν σχεδόν καθόλου.

— Παραδινόμαστε! είπαν σηκώνοντας τὰ χέρια ψηλά. Μās νικήσατε!

— Με τις ύγιείς σας! τούς είπε ο Κοκκινέλης.

— Κι' εις ανώτερα! τούς ευχήθηκε κοροϊδευτικά κι' ο μικρός Άρκουδοπουλάκης, πού τού είχε περάσει πιά ο θυμός.

(Άκολουθεί)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Η ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΟΜ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ύπό HARRIET BEECHER-STOWE

— Συνέχεια από τὸ προηγούμενο—

Ο καϊμένος ο Τόμ ανατρίχιασε. Θυμήθηκε πώς συχνά είχε παρατηρήσει ότι τὸν τελευταίο καιρό τὰ χεράκια τῆς Εὔας έλο κι' αδυνάτιζαν, τὸ χρώμα τῆς γινόταν διάφανο, ή ανάσα τῆς κόνταινε, κι' ότι μόλις πήγαινε νά τρέξει στὸν κήπο, άμέσως κουραζόταν. Είχε ακούσει τῇ μίς Όφηλία νά μιλεῖ συχνά γιὰ τὸ μικρό βήχα τοῦ παιδιοῦ, πού δεν έννοοῦσε νά εξαλειφθεῖ με κανένα μέσο. Καί τὴν ἴδια αὐτὴ στιγμή τὰ μάγουλα καί τὰ χέρια τῆς Εὔας έκαίγαν ἀπὸ τὸν πυρετό, κι' ὅμως ποτὲ ὡς τώρα δεν εἶχε περάσει ἀπὸ τὸ νοῦ τοῦ πιστοῦ σκλάβου ή ἰδέα τοῦ θανάτου.

Τις σκέψεις του τις έκοψε ξαφνικά τὸ βιαστικό κάλεσμα τῆς μίς Όφηλίας:

— Εὔα! Εὔα! Έλα λοιπόν, παιδί μου, μέσα! Τί κάθεται ἔξω με αὐτὴ τὴν ψύχρα;

Γύρισαν λοιπὸν άμέσως κι' οί δύο.

Η μίς Όφηλία ἤξερε ἀπὸ ἀρρώστειες καί ξεχώριζε καθαρά τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ἀργῆς καί ὑπουλῆς αὐτῆς ἀρρώστειας, πού διαλέγει τὰ θύματά τῆς ἀνάμεσα στὰ πιὸ ὠραία κι' ἀξιαγάπητα πλάσματα, καί τὰ σημαδεύει οριστικά γιὰ τὸ θάνατο, πρὶν ακόμη προσβληθεῖ καμμιά ἀπὸ τις ζωικές λειτουργίες. Εἶχε παρατηρήσει λοιπὸν τὸν ξερό βήχα τῆς Εὔας, τὸ παράξενο κοκκίνισμα στὰ μάγουλά τῆς, τὴ λάμψη τὴν ασυνήθιστη στὰ μάτια τῆς, κι' άμέσως ἀνησυχῆσε κι' εἶπε τις ἀνησυχίες τῆς στὸ Σαίν-Κλάρ. Μὰ ἐκεῖνος δεν ἤθελε νά τὴν ακούσει.

— Μὴν κακομελετᾶς, καλὴ μου ἐξαδέλφη. Η μικρὴ μεγαλώνει, γι' αὐτὸ παρουσιάζει αὐτὲς τις ἀνωμαλίες.

— Μὰ αὐτὸς ο βήχας;

— Δεν εἶναι τίποτα. Κάπου θὰ συναχώθηκε. Πρόσεχε τὴν ὥστέσσο, νά φυλάγεται ἀπὸ τὴ βραδυὰ ψύχρα, καί μὴν τὴν ἀφίνεις νά παρακουράζεται με τὰ

παιγνίδια. Θὰ ἴδεις πού θὰ πάει μιὰ χαρά.

Κι' ὅμως, κι' ο ἴδιος ο Σαίν Κλάρ ἦταν κατὰ βάθος ἀνήσυχος, καί κάθε μέρα παρακολουθοῦσε με ἀγωνία τὴν Εὔα. Τὴν κρατοῦσε κοντὰ του περισσότερο ἀπὸ ἄλλοτε, τὴν έπερνε μαζί του στοὺς περιπάτους του, καί σχεδὸν καθεμέρα έφερνε στὸ σπίτι κι' ἀπὸ μιὰ συνταγὴ ἢ κανένα δυναμωτικό φάρμακο— ὅχι πὼς εἶχε καμμιά ἀνάγκη τὸ παιδί, έλεγε, ἀλλὰ γιατί δεν τοῦκανε καί κακὸ νά πέρνει κάπου-κάπου καί κανένα δυναμωτικό.

Εκείνο πού τὸν ἀνησυχοῦσε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο, ἦταν ή πρόωρη ἀνάπτυξη τῆς μικρῆς. Συχνά, χωρὶς νά τὸ καταλαβαίνει, έλεγε τόσο φρόνιμα καί τόσο γνωστικά, ὥστε δεν πίστευε κανεὶς τ' αὐτιά του. Τις στιγμὲς αὐτές, ο Σαίν Κλάρ έννοιωθε κατὰ σὰ σπαθὶ νά τοῦ τρυπᾷ τὴν καρδιά του. Έσφιγγε τὸ παιδί στὴν ἀγκαλιά του, σὰ νά φοβόταν ξαφνικά πὼς θὰ τοῦ τῶπερναν καί σὰ νά ἦταν δυνατό νά τὸ σώσει μ' αὐτὸ τὸ παθητικό σφίξιμο.

Η ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ ἦταν γεμάτη ἀγάπη κι' ἀφοσίωση. Τῆς ἄρεσε νά παίζει με τὴν Τόψυ καί τ' ἄλλα ἀραπάνια, προτιμοῦσε ὅμως νά παρακολουθεῖ τὰ παιγνίδια τους, χωρὶς νά πέρνει μέρος. Γελοῦσε με τὰ κατορθώματα τῆς Τόψυ, κι' ὕστερα ξαφνικά σοβαρευόταν, σκυθρόπαζε τόσο, πού θῆλεγες πὼς γινόταν ἄλλος ἄνθρωπος.

— Μαμμὰ, εἶπε μιὰ μέρα, γιατί δὲ μάθαινες τοὺς σκλάβους μας νά διαβάζουν;

— Τί ἰδέα κι' αὐτὴ! Κανεὶς δεν τοὺς μαθαίνει.

— Γιατί τὸ παραλείπουν αὐτό;

— Γιατί δεν τοὺς χρειάζεται νά μάθουν νά διαβάσουν. Αὐτοὶ ἔχουν προορισμὸ νά δουλεύουν. Μήπως με τὰ γράμματα θὰ δούλευαν καλύτερα;

— Μὰ θάπρεπε νά διαβάζουν τὴ Γραφή, γιὰ νά μαθαίνουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

— Ἀς βάλουν ἄλλον νά τοὺς διαβάξει καί νά τ' ἀκούν.

— Ἐγὼ λέω, μαμμὰ, πὼς καθέννας πρέπει νά ξέρει νά διαβάξει τὴν Ἁγία Γραφὴ μονάχος του. Δεν εἶναι εύκολο νάχει κανεὶς πάντα ἕναν ἄνθρωπο νά τοῦ τὴ διαβάξει.

— Μὰ, παιδί μου, ἔχεις πολὺ παράξενες ἰδέες, εἶπε ή κυρία Σαίν Κλάρ.

— Η ἐξαδέλφη ή Όφηλία έμαθε ὡστόσο τὴν Τόψυ νά διαβάξει.

— Κι' ἔχασε τὸν κόπο τῆς. Μήπως διορθώθηκε τὸ παλιόπαιδο μ' αὐτό;

— Ναί, ἀλλὰ ή κακομοῖρα ή Μάμμου! Τῆς ἄρσει πολὺ ή Γραφὴ καί θὰ ἦταν εὐτυχισμένη ἀν μπορούσε νά τὴ διαβάξει. Τί θὰ κάνει δταν ἐγὼ δὲ θὰ μπορῶ πιά νά τῆς τὴ διαβάξω;

Η Μαρία, ψάχνοντας ὁλοένα σ' ἕνα συρτάρι, ἀποκρίθηκε:

— Φυσικά, ἀργότερα θάχεις σπουδαιότερες ἀσχολίες καί δὲ θὰ μπορεῖς νά κάθεσαι νά διαβάζεις τὴ Γραφὴ στοὺς σκλάβους. Δὲ λέω πὼς εἶναι κακὸ. Τῶκανα κι' ἐγὼ δταν ἤμουν μικρὴ. Ἄλλ' δταν μπεις στὸν κόσμο, θὰ πρέπει νά φροντίζεις γιὰ τὴν τουαλέττα σου καί δὲ θὰ σοῦ μένει πιά καιρός. Κοίταξε αὐτὰ τὰ διαμαντικά πού τὰ φόρεσα στὸν πρῶτο χορὸ πού πήγα. Κι' ἔκανα, ξέρεις, πολὺ μεγάλη ἐντύπωση. Ὅλ' αὐτὰ θὰ τὰ φορέσεις ἐσύ.

Η Εὔα πήρε ἕνα κουτάκι κι' ἔδγαλε ἕνα διαμαντένιο περιδέραιο. Τὰ μεγάλα τῆς μάτια τὸ κοίταζαν, ἀλλὰ οί σκέψεις τῆς ἦταν ἄλλου.

— Τὸ περιδέραιο αὐτὸ στοιχίζει πολὺ, μαμμὰ;

— Καί βέβαια. Ὁ πατέρας μου τῶχει φέρει ἀπὸ τὴ Γαλλία. Ἀξίζει μιὰ μικρὴ περιουσία.

— Ἦθελα νά ἦταν δικό μου, γιὰ νά κάμω ὅ, τι μ' ἄρσει.

— Τί δηλαδὴ;

— Θὰ τὸ πουλοῦσα, θ' ἀγόραζα ἕνα χιτῆμα στὶς ἐλεύθερες πολίτιδες. Θὰ πῆγαινα ἐκεῖ τοὺς σκλάβους μας, καί θὰ πλήρωνα δασκάλους γιὰ νά τοὺς μαθαίνουν ἀνάγνωση καί γραφὴ.

Η μητέρα τῆς ἔδγαλε τώρα τὰ γέλια.

— Θάφτιανες δηλαδὴ φιλάνθρωπικὸ ἴδρυμα! Δὲ θὰ τοὺς μάθαινε νά παίζουν καί πιάνο καί νά κεντοῦν πάνω στὸ βελούδο;

Μὰ ή Εὔα δεν ἔχασε τὴ σοβαρότητά τῆς κι' ἀποκρίθηκε:

— Θὰ τοὺς μάθαινα νά διαβάζουν τὴ Βίβλο καί νά γράφουν τις ἐπιστολές τους. Εἶναι σκληρὸ γι' αὐτοὺς νά μὴ μποροῦν νά κάνουν αὐτὰ τὰ δύο. Ὅλοι τοὺς τὸ αἰσθάνονται κι' ὑποφέρουν γι' αὐτό. Βρίσκω πὼς εἶναι ἄδικο καί σκληρό.

— Έλα τώρα, Εὔα, εἶσαι παιδί καί δεν καταλαβαίνεις ἀπ' αὐτὰ, εἶπε ή μητέρα τῆς. Ἐκτός ἀπ' αὐτό, μ' έπιασε τὸ κεφάλι μου με τὴν πολυλογία σου.

Η κυρία Μαρία εἶχε πάντα φυλαγμένο γιὰ τὸ τέλος τὸν κεφαλόπονο, ὡς τελευταῖο ὄπλο στὶς συζητήσεις τῆς.

Η Εὔα βγήκε ἔξω. Μὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα, ἄρχισε νά μαθαίνει στὴ Μάμμου ἀνάγνωση καί γραφὴ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Ο Ένρικ

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ο Ἀλφρέδος Σαίν-Κλάρ με τὸ γιό του, ἕνα παιδί δώδεκα χρόνων, ἤρθε νά περάσει μερικὲς μέρες στὴ βίλλα τοῦ ἀδερφοῦ του, στὶς ὄχθες τῆς λίμνης.

Ἦταν πολὺ ὠραῖο καί περίεργο νά βλέπει κανεὶς τὰ δύο ἀδέρφια. Η φύση τοὺς εἶχε κάμει έντελῶς διαφορετικούς κι' ὅμως τοὺς ἔνωνε βαθύτατη ἀφοσίωση, κι' οί δύο μαζί ἀποτελοῦσαν μιὰ καρδιά καί μιὰ ψυχὴ.

Ἐκἄνταν τὸν περίπατό τους χειροπιασμένοι μέσα στὶς δέντροστοιχίες. Ὁ Ἀδγουστίνος με τὰ γαλανὰ του μάτια, τὰ χρυσὰ του μαλλιά καί τὴ χαρούμενη φυσιογνωμία του. Ὁ Ἀλφρέδος με τὸ ἐνεργητικό του πρόσωπο, τὰ μαῦρα του μάτια καί τὸ σοβαρὸ βᾶδισμά του. Ὁ ἕνας περιπατεῖ τις γνῶμες καί τις πράξεις τοῦ ἄλλου, κι' ὅμως οί ἀντιθέσεις τοὺς ἦταν ακόμα ἕνας σύνδεσμος μεταξύ τους.

Ο Ένρικ, ο πρῶτος γιὸς τοῦ Ἀλφρέδου, ἦταν ἕνα ὠραῖο ἀγόρι μελαχροινὸ με ζωερὰ μάτια κι' εὐγενικὸ παράστημα. Μόλις γνωρίστηκε με τὴν ἐξαδέλφη του τὴν Εὔα, ἔγιναν άμέσως ἀχώριστο φίλοι.

Η Εὔα εἶχε ἕνα μικρὸ «πόνευ» ἄσπρο σὰν τὸ χιόνι κι' ἤσυχο σὰν τὴν κυρά του. Τὴ στιγμή αὐτὴ, ο Τόμ φέρνει τ' ἀλογάκι μπροστὰ στὴ βεράντα, ἐνῶ ἕνας ἀραπάκος δώδεκα ὡς δεκατριῶν χρόνων τὸν συνοδεύει, ὀδηγώντας ἕνα μικρὸ ἀραβικὸ ἄλογο με τὸ πιὸ ὠραῖο μαῦρο χρώμα. Τὸ ἄλογο αὐτὸ τὸ εἶχαν φέρει γιὰ τὸν Ένρικ κι' εἶχε στοιχίσει ἕνα σωρὸ λεπτά. Ἀμέσως ο Ένρικ φώναξε:

— Τί βλέπω, Ντοντό, ἀρχιτεμπέλαρε! Δεν τῶξες τ' ἄλογό μου σήμερα;

— Τῶξουσα, Μάσσα, ἀπάντησε φοβισμένα ο Ντοντό, ἀλλὰ κυλίστηκε πάλι στὴ σκόνη.

— Πάψε, ψεύτη! φώναξε ο Ένρικ, σηκώνοντας τὸ μαστίγιό του. Πῶς τολμᾶς νά μιλεῖς ἔτσι;

Ο ἀραπάκος ἦταν ἕνα νόστιμο παιδί με λαμπερὰ μάτια, στὸ ἴδιο ἀνάστημα με τὸν Ένρικ. Εἶχε αἷμα λευκοῦ μέσα στὶς φλέβες του. Αὐτὸ τῶδλεπε κανεὶς ἀπὸ τὸ κοκκίνισμα στὰ μάγουλά του κι' ἀπὸ τὴ λάμψη στὸ βλέμμα του, τὴν ὠρα πού προσπαθοῦσε νά δικαιολογηθεῖ.

— Μάσσα Ένρικ... ἄρχισε.

Μὰ ο Ένρικ τὸν χτύπησε ξαφνικά με τὸ μαστίγιό του στὸ πρόσωπο, κι' ὕστερα, ἀρπάζοντάς τον ἀπὸ τὸ μπράτσο, τὸν ἀνάγκασε νά γονατίσει καί τὸν ἔδειρε ὡς πού κουράστηκε πιά καί δὲ μπορούσε.

— Θὰ σὲ μάθω ἐγὼ νά κλείνεις τὸ στόμα σου δταν σοῦ μιλοῦν, παλιόσκυλο! τοῦ εἶπε. Πάρ' τὸ ἄλογο καί καθαρίσέ το τώρα!

— Μικρὲ μου Μάσσα, εἶπε τότε ο Τόμ, ἤθελε νά σās πεί ὅτι τᾶλογο κυλίστηκε στὴ σκόνη μόλις τῶγαλε ἀπὸ τὸ σταῦλο. Ἐγὼ τὸν εἶδα με τὰ μάτια μου πού τῶξανε σήμερα το πρῶτ.

— Κλείσε καί σὺ τὸ στόμα σου, ἀφοῦ δὲ σὲ ρωτᾷ κανεὶς! εἶπε ο Ένρικ.

Καί τελειώνοντας ἔτσι τις ὑποθέσεις του, γύρισε πάλι στὴν ἐξαδέλφη του.

— Ἀγαπητὴ μου ἐξαδέλφη, εἶπε, λυποῦμαι πού θὰ σὲ κάνει νά περιμένεις αὐτὸ τὸ παλιόπαιδο. Ἀς καθήσουμε σ' αὐτὸν τὸν μπάγκο, ὡς πού νά γυρίσει... Μὰ τί ἔχεις κι' εἶσαι τόσο σοβαρή;

— Πῶς μπορεῖς νά εἶσαι τόσο σκληρὸς καί κακὸς καί νά χτυπᾶς ἔτσι ἕνα κακόμοιρο παιδί; εἶπε ή Εὔα.

— Κακὸς ἐγὼ! φώναξε ξαφνισμένος ο Ένρικ. Τί θὲς νά πεις, ἀγαπητὴ μου Εὔα;

— Δὲ ἔλαω νά με λὲς «ἀγαπητὴ Εὔα» δταν κανεὶς τόσο σκληρὸς πράξεις.

— Μὰ, καλὴ ἐξαδελφοῦλα, δεν τὸν ξέρεις ἐσύ τὸ Ντοντό. Μόνον ἔτσι κάνει τὴ δουλειά του. Δικαιολογίες καί ψευτιὲς βρίσκει στὴ στιγμή ὅσες θέλεις. Ἄν δεν τοῦ κλείσεις ἄμέσως τὸ στόμα, ἀδύνατο νά τὰ βγάλεις πέρα μαζί του. Ἐτσι κανεὶ κι' ο μπαμπάς.

— Μὰ ο μπαμπά-Τόμ σοῦ εἶπε ὅτι τ' ἄλογο ἔπεσε στὴ σκόνη. Ψέμματα δὲ λέει ποτὲ ο μπαμπά-Τόμ.

— Πφ! Μαῦρος δεν εἶναι κι' αὐτός; Οί μαῦροι λένε τόσα ψέμματα, ὅσα καί λόγια.

— Ὅταν τοὺς μεταχειρίζεσαι ἔτσι, εἶναι φυσικὸ νά σοῦ λένε ψέμματα.

— Μὰ, Εὔα, τόσο πολὺ πιά τὸν συμπάθησες αὐτὸ τὸν Ντοντό;

— Τὸν χτύπησες ἄδικα τὸν κακομοῖρη.

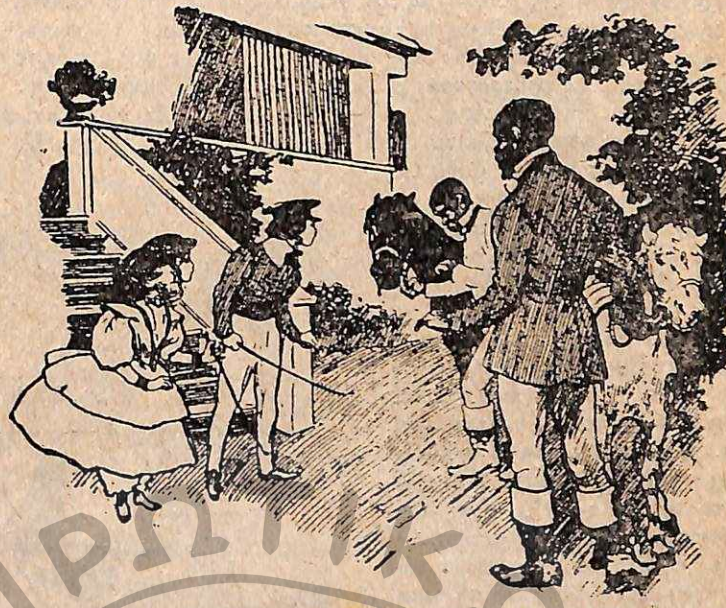
— Αὐτὸ θὰ τοῦ χρησιμεύσει γι' ἄλλες φορές. Ἐννοια σου, οί τιμωρίες τοῦ κάνουν καλὸ τοῦ Ντοντοῦ, γιατί εἶναι στραβόξυλο αὐτός! Ἀλλ' ἀφοῦ σοῦ κά-

νει κακὸ, ἄλλη φορὰ δεν θὰ τὸν χτυπήσω μπροστὰ σου.

Μὰ ή Εὔα δεν ἦταν ἱκανοποιημένη μ' αὐτό. Κάτι θέλησε νά πεί, ἀλλὰ τότε φάνηκε ο Ντοντό πού γύριζε με τᾶλογο.

— Μπράβο! Τώρα εἶναι καθαρὸς! φώναξε ο νεαρὸς ἀφέντης με καλόβολο τρόπο. Έλα τώρα, πιάσε τ' ἄλογο τῆς μίς Εὔας, γιὰ νά τὴ βοηθήσω ν' ἀνεβεῖ.

Ο Ντοντό ὑπάκουσε καί στάθηκε κοντὰ στὸ πόνευ τῆς Εὔας. Τὸ πρόσωπό του ἦταν ἀλλαγμένο καί φαινόταν πὼς εἶχε κλάψει. Ο Ένρικ, πού ἔκανε τὸν ἱππότη, ἔδγαλε τὴν ἐξαδέλφη του στὴ σέλλα, πήρε τὰ χαλινάρια καί τῆς τᾶδωσε στὰ χέρια. Η Εὔα ὅμως ἔσκυψε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὅπου στεκόταν ο

«— Πάψε, ψεύτη! φώναξε ο Ένρικ...» (Σελ. 293, στ. α'.)

Ντοντό, καί τοῦ εἶπε με καλοσύνη:

— Εὐχαριστῶ, Ντοντό, εἶσαι καλὸ παιδί.

Ο Ντοντό κοίταξε μ' ἐκπληξη τ' ὠραῖο προσωπάκι τῆς, καί τὸ αἷμα ἀνέθηκε στὰ μάγουλά του καί τὰ μάτια του γέμισαν δάκρυα.

— Ἀπὸ δῶ, Ντοντό! τοῦ φώναξε προσταχτικά ο ἀφέντης του.

Ο Ντοντό ἔτρεξε κι' έπιασε τ' ἄλογο τοῦ Ένρικ, γιὰ νά καθαλλήσει.

— Πάρε ν' ἀγοράσεις καραμέλλες! τοῦ εἶπε ἐκεῖνος καί τοῦ πέταξε ἕνα νόμισμα.

Τὰ δύο παιδιά ξεκίνησαν κι' ο Ντοντό τὰ κοίταξε καθὼς ἀπομακρυνόταν.

Τὸ ἕνα τοῦ εἶχε δώσει χρήματα, τᾶλλο ἕναν καλὸ λόγο ἀπὸ τὴν καρδιά, κι' αὐτὸ ἄξιζε πιὸ πολὺ.

Μόλις εἶχαν περάσει δύο-τρεις μῆνες πού εἶχε ἀποχωριστεῖ τὴ μητέρα του. Ο ἀφέντης του τὸν εἶχε ἀγοράσει ἐπειδὴ ἦταν ὠραῖο παιδί καί ταίριαζε με τὸ μαῦρο ἄλογο τοῦ γιου του. (Άκολουθεῖ)

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΑΝΕΒΑΙΝΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΘΡΟΝΟ

— Συνέχεια από το προηγ. και τέλος —
 "Αλλά και παντού όπου να γύριζε, συναντούσε την ίδια κολακεία και δουλοπρέπεια.

Αυτό τον πείραζε πολύ και σε λίγον καιρό ήταν γεμάτος αηδία. Έκτος απ' αυτό, οι διάφοροι καθηγητές του είχαν κάνει τη ζωή του μαρτυρική, κι αν μπορούσε να κρεμάσει το γιατρό Μπίρκα, θα τόκανε μ' όλη του την καρδιά.

Μά το πιο σπουδαίο ήταν ότι ο Γιουράν Σιμά, ο αδελφός του Σουλτάνου, από καιρό θαρρούσε πως, μιά κι' ο Σουλτάνος δεν είχε παιδιά, ο θρόνος ήταν του γιού του, του Φιζά Σιμά. Έβλεπε λοιπόν με πολλή ανησυχία ότι ο Σουλτάνος αγαπούσε καθεμέρα και περισσότερο τον Σαλέμ-Σιμά. Κι' άρχισε να μηχανεύεται τα φοβερότερα μέσα για να τον βγάλει από τη μέση.

Ένα βράδυ, ο Σαλέμ Σιμά, καθώς πήγε να γυρίσει το μαξιλάρι του, βρήκε από κάτω μιά ινδική έχιδνα, που το φαρμάκι της είναι κεραυνοβόλο. Ποιος την είχε βάλει; Η ανάκριση δεν μπόρεσε να τον βρεί.

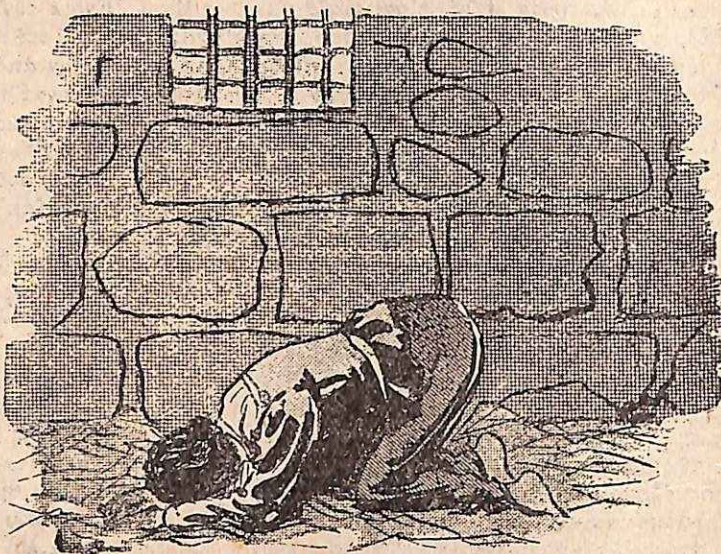
Μιά άλλη φορά, καθώς ο Σαλέμ Σιμά ήταν ξαπλωμένος σ' έναν μπάγκο του κήπου, μισοκοιμισμένος, πετάχτηκε κάποιος και τοούωσε μιά μαχαίρι! Τό μαχαίρι βρήκε ένα κόκκαλο κι' ή μύτη του έσπασε. Αλλά το βασιλόπουλο, μ' όλο το λάβωμα, πετάχτηκε απάνω, έβγαλε το σπαθί του και χτύπησε το δολοφόνο, που πέθανε άμέσως.

Μιά μέρα τέλος, μετά το φαγητό, όπου του είχαν ρίξει, φαίνεται, φαρμάκι, αίστάνθηκε φριχτούς πόνους κι' έμεινε όχτώ μέρες σε κίνδυνο. Αυτά όλα ανάγκασαν

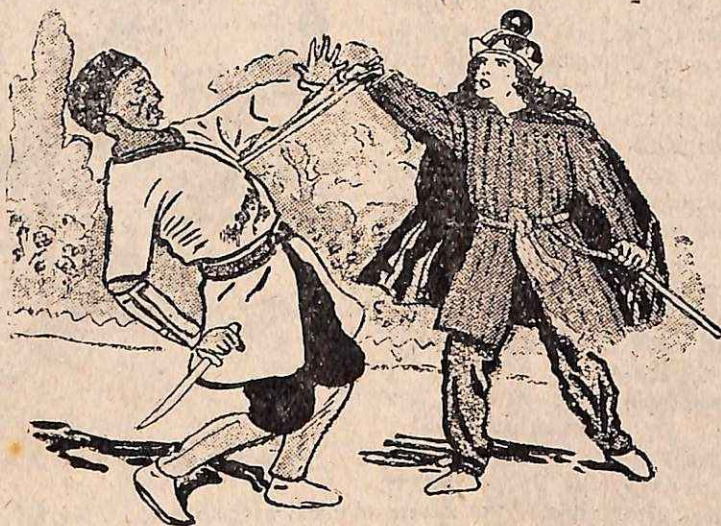
το Σουλτάνο να προσέχει περισσότερο το παιδί, κι' έτσι η ζωή του έγινε πιο περιορισμένη και πληχτική. Κι' ο τελευταίος σκλάβος του παλατιού είχε περισσότερη ελευθερία απ' αυτόν.

Έτσι πέρασε ένας χρόνος, χωρίς σχεδόν καμιά ευχαρίστηση και γεμάτος κινδύνους και στενοχώριες.

Τέλος, τη νύχτα που έκλεινε ο χρόνος, ο μικρός φίλος μας ξύπνησε ξαφνισμένος από φοβερές φωνές και φασαρία μέσα στο παλάτι. Τι ήταν πάλι αυτό; Πήδησε από

«Άρχισε να χύνη θερμά δάκρυα και να παρακαλή...»

«Έβγαλε το σπαθί του και χτύπησε το δολοφόνο...»

λατιού, όπου βασίλευε μεγάλη αταξία και κοίτονταν πολλά κορμιά σκοτωμένα.

Ο Γιουράν Σιμά είχε κάμει επανάσταση. Ο Σουλτάνος είχε σκοτωθεί, καθώς κι' όλη σχεδόν ή φρουρά του, κι' ο Γιουράν Σιμά έπερνε τώρα το θρόνο.

Ο δυστυχισμένος ο Σαλέμ κλείστηκε σε μιά σκοτεινή φυλακή.

Τό πρωί, ο νέος Σουλτάνος μαζί με το γιατρό Μπίρκα πήγαν να τον επισκεφθούν.

— Εξέτασε τον, είπε ο Σουλτάνος. Θα ζήσει ή θα πεθάνει;

— Δεν έχει ζωή πάνω από δυό μέρες, απάντησε ο γιατρός.

— Καλά λοιπόν, δεν θα τον κρεμάσω. Αν ζήσει όμως περισσότερο, να ξέρεις ότι θα στείλω το δήμιο και θα σ'αε κρεμάσει και τους δυό!

Ο Σαλέμ Σιμά, λαθωμένος, με πυρετό, περίμενε το θάνατο πάνω στη φτωχική του άχυροστρωμένη. Τότε θυμήθηκε άμυδρά μιά άλλοτινή ζωή, φτωχική κι' άσήμαντη, που του την είχε αλλάξει το Πνεύμα. Άρχισε τότε να χύνει θερμά δάκρυα και να παρακαλεί:

— Αλλάχ, μεγάλε και παντοδύναμε, λυπήσου με! Στείλε το Πνεύμα σου να με σώσει. Δε θέλω νάμαι πιά βασιλόπουλο! Κάνε με πάλι ταπεινό βοσκό, όπως ήμουν!

Μ' αυτή την προσευχή, παρουσιάστηκε πάλι το πνεύμα Μπεμάρ, και με το χρυσό του ραβδί άγγιξε το φυλακισμένο. Τότε ο Άλη Μεκάρ ξύπνησε!

Βρισκόταν πάλι στο λειβάδι του, και τα τρία πιστά τσοπανόσκυλα του γλειφαν τα χέρια, ενώ τα πρόβατα έβοσκαν ήρεμα μπροστά του. Συλλογιζόταν ποιά ή-

ταν τ' όνειρο και ποιά ή πραγματικότητα: Τό παλάτι ή το καλύδι; Όταν άκουσε μιάν άγνωστη φωνή να του λέει:

— Άλη Μεκάρ, μη γυρεύεις πλούτη

και μεγαλεία. Τό πατρικό σπιτάκι, τό κοπάδι σου, τα χωράφια σου, είναι ή μεγαλύτερη εύτυχία που είχε να σου δώσει ο Θεός!

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΤΡΕΙΣ ΜΙΚΡΟΙ ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ
ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΠΟΛΟ

Μυθιστόρημα υπό NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Ήθελε βέβαια να πη ότι αυτός κι' οι άνδρες του, πολιορκώντας τον Τζάκ, δε γύρευαν παρά να έρθουν σε συνεννόηση μαζί του. Περίεργος τρόπος να πλησιάζει κανείς τους ανθρώπους! Και τα τσεκούρια τους, που τα κουνούσαν άπειλητικά, τί έσήμαιναν; Και ή βροχή εκείνη από τίς σατιρίες που έριξαν κατά πάνω του;

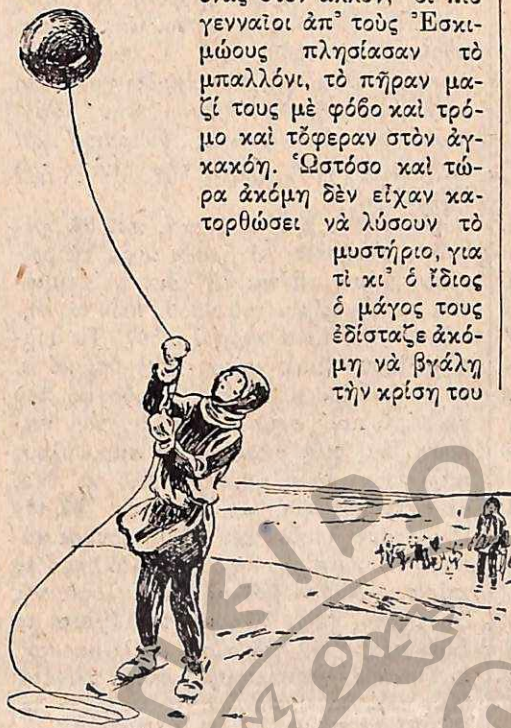
Από τ' άλλο μέρος, μπορεί βέβαια κανείς να καταλάβει την έκπληξη, τη δυσάρεσκεια, και μάλιστα το θυμό των άγγλων αυτών του βοριά, όταν ανακάλυψαν τα ίχνη λευκών ανθρώπων, εκεί όπου δεν περίμεναν να βρουν παρά άσπιλο χιόνι. Οι λευκοί αυτοί τί είδους άνθρωποι ήταν; Από ποιά έρχόνταν; Δε μπορούσε κιόλας νάναι τίποτε κακοποιά πνεύματα, που τάχε οδηγήσει ως εκεί ο μεγάλος Τορναρσούκ, ο Αρχιδιάβολος ο ίδιος;

Ο άγκακός έκανε ένα σωρό υποθέσεις γι' αυτό τό ζήτημα. Κι' έπειδή είχε την ιδέα ότι ο Τζάκ κι' οι σύντροφοί του είχαν πέσει κυριολεκτικά από τον ουρανό, μιά και δεν είχαν ούτε πλοίο, ούτε βάρκα, ήταν πεισμένος ότι όλα αυτά δεν μπορούσαν να γίνουν παρά μονάχα με τη συνεργία του Τορναρσούκ.

Έκείνο όμως που είχε έρεθίσει στο μεγαλύτερο σημείο την περιέργειά του, ήταν δίχως άλλο τό μυστηριώδες εκείνο μπαλλόνι. Όσο γι' αυτό τό ζήτημα όμως, δεν πήγαινε πίσω κι' ή περιέργεια του Τζάκ. Ο μικρός άνυπομονούσε να μάθει πως βρέθηκε τό μπαλλόνάκι στα χέρια του άγκακού, κι' ο άγκακός ήθελε να μάθει τί σημασία είχε τό διαβολικό εκείνο αντικείμενο. Η μόνη δυσκολία ήταν πως να συνεννοηθούν μεταξύ τους, και μ' όλο που ο Σίγκλοο έκανε τό διερμηνέα, πολύ λίγα πράγματα κατόρθωσε να καταλάβει ο Τζάκ.

Ο άρχηγός έξήγησε στον μικρό "Άγγλο, ότι οι Έσκιμώοι είχαν βρεί τό μπαλλονάκι αυτό σε μισής ώρας δρόμο από τον τυρινό καταυλισμό τους. Δεν πετούσε ελεύθερο στον άέρα, αλλά ήταν δεμένο σ' ένα σχοινί μακρύ ως δέκα όργιές. Τό σχοινί αυτό, που στην άκρη του βρισκόταν ένα βαρίδι, κρατούσε τό μπαλλόνι ακίνητο στην ίδια θέση, του επέτρεπε όμως να στέκεται ψηλά κι' έτσι να φαίνεται από πολύ μακριά.

Οι προληπτικοί Έσκιμώοι έννοείται πως πλησίασαν τό μπαλλόνι όχι χωρίς πολύ μεγάλο φόβο. Δεν είχαν ξαναδεί ποτέ τους παρόμοιο πράγμα και τό νόμισαν για ποιάς ξέρει ποιά φοβερά στοιχεία. Καλό άραγε ή κακό; Αυτό ήταν άγνωστο. Μόνον ο άγκακός μπορούσε να τους τό πη. Και δίνοντας θάρρος ο ένας στον άλλον, οι πιο γενναίοι απ' τους Έσκιμώους πλησίασαν τό μπαλλόνι, τό πήραν μαζί τους με φόβο και τρό-

«Ο Σίγκλοο άφησε στον Κίντ τη φροντίδα...»

— Όχι καλό; ρώτησε τον Τζάκ ο Σίγκλοο.

— Πώς; Καλό, καλό, βεβαίωσε ο Τζάκ.

Κι' αφού έμαθε από τον άρχηγό την καθησυχαστική αυτή βεβαίωση, ο γέρομάγος ξανάρχισε πάλι να τραγουδάει και να παίξει τό ντέφι του. Τό τραγουδί αυτό δεν ένθουσίαζε και τόσο τον Κίντ, που απ' τό άλλο μέρος είχε άρχίσει να αισθάνεται πολύ άσχημα τον έαυτό του από την άφόρητη μυρουδιά του μουρου-νόλαδου και του παστόφαρου, που γέμιζε τη σκηνή. Εύτυχώς όμως αυτό τό μαρτύριο δεν κράτησε και πολλή ώρα.

Ο Σίγκλοο έξήγησε στον Τζάκ ότι την προηγούμενη είχε διακρίνει κάπου

μακριά προς τό βοριά ένα άλλο παρόμοιο μπαλλονάκι, κι' ότι θα ήθελε να πάη να τό βρή μαζί του.

— Πεζή; έκανε ο Τζάκ.

— Όχι, με τό έλκηθρο.

Οι σκύλοι των Έσκιμώων, που είχαν άφεθεί ελεύθεροι τό πρωί, άρχισαν τώρα να γυρίζουν πίσω στο στρατόπεδο, και δεν άκούγε κανείς από παντού παρά γαυγίσματα, σφυρίγματα και φωνές. Οι κύριοί τους τους μετρούσαν, και με μεγάλη τους έκπληξη και δυσάρεσκεια, έδλεπαν πως έλειπαν πολλοί, και δε μπορούσαν να εξηγήσουν πως συνέβαινε αυτό τό πράγμα. Οι σκύλοι, μ' όλο που ήταν χορτάτοι, έδειξαν τα δόντια τους μόλις αντίκρυσαν τον Κίντ, και θα χυμούσαν επάνω του αν δεν τους συγκρατούσαν οι Έσκιμώοι.

Ο Σίγκλοο σφύριζε τα δικά του σκυλιά, και καθώς έλα-έλα έσα είχε ήταν καμιά είκοσαριά, εκείνα που τό απέμεναν ήταν αρκετά για να σύρουν τό έλκηθρο. Ο Τζάκ έθαύμαζε τα ύπεροχα αυτά ζώα, που έμοιαζαν σε όλα με άρκτικούς λύκους. Κοίταζε τό μακρουλό τους μουςούδι, τα μυτερά τους αυτιά, την παχύτατη και πυκνή γούνα τους, τα δυνατά και μυώδη πόδια, τη φουντωτή ουρά τους, που έμοιαζε με τής άλεπούς. Άλλωστε κι' οι σκύλοι δεν άργησαν να συνηθίσουν τον μικρό Άγγλο και σε λίγο φέρονταν μαζί του όπως και στ' άφεντικό τους.

Έχοντας τους σκύλους του, που ο αριθμός τους είχε τώρα πιά περιοριστεί σε όκτώ μονάχα, ζευγμένους σε σχήμα βεντάλιας, ο Σίγκλοο άνέδθηκε μαζί με τον Τζάκ στο έλαφρο όχημα και πήρε στο χέρι του τα χαλινάρια.

— Χούκ! Χούκ! άρχισε να φωνάζει κροταλίζοντας τό μακρύ του καμισόκι, που τό μεταχειριζόταν με θαυμαστή δεξιότητα, χτυπώντας στα πεταχτά τους σκύλους του, όσοι φαινονταν πιο βραδυκίνητοι από τους άλλους.

Τό καμισόκι αυτό είχε μάκρος έφτά μέτρων κι' όμως στα χέρια του Σίγκλοο ήταν ένα παιχνιδάκι. Μ' αυτό και με τίς φωνές του χ ο ο υ-έ! χ ο ο υ-έ! (δεξιά) και ά σ-ό! ά σ-ό! (αριστερά), ο Σίγκλοο κατάφερε να διευθύνη τό έλκηθρό του περίφημα.

Την εποχή αυτή τό κρύο δεν ήταν ακόμη πάρα πολύ δυνατό την ήμέρα, κι' έτσι ο Τζάκ δεν κρύωνε πολύ στ' άνοιχτό έλκηθρο. Έτρεχαν όμως και πολύ γρήγορα επάνω στο χιόνι. Όταν τό έδαφος γινόταν πολύ απότομο, ο Έσκιμώος άνασήκωνε λίγο τό έλκηθρο για να τό κάνει ελαφρότερο. Ήταν άκούραστος όπως και τα ζώα του, κι' ο Τζάκ τον έθαύμαζε.

(Ακολουθεί)

«Ένας γέρος δικαστής του έξηγοΰσε τους νόμους.» (Σελ. 278, στ. β').

ΣΤΑ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

Κυπαρίσσια, είσατε οι φύλακες έρεπτιών από μια Έλλάδα; είναι η φλόγα τα φύλλα σας, το κορμί σας λαμπάδα.

Ρίχνετε τον ίσκιό σας πένθιμο στις σπασμένες κολόννες που κοιμούνται σε στρώματα από μαβιές άνεμώνες.

Στη γη μέσα είναι η ρίζα σας πουχει θάψει Φειδίες, πλάι σε Αφροδίτες μαριμαρίνες, σε Αθηνές και σε Δίες...

Περπατώ κι' άφογκράζομαι μη τυχόν και μιλήσει το χώμα αυτό, που το Τέλειο των αιώνων έχει κλείσει.

Το χώμα αυτό το ιερότατο που η γλότη του κάτι λέει, ενώ στο μάμαρο σφίγγεται και το κάνει και κλείει...

ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΑΝΑΣΤΗΛΩΜΕΝΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ

Άγαπητοί μου,

ΤΟ περασμένο Σάββατο, με μια ώραία τελετή στην Ακρόπολη, έγινε η παράδοση του αναστηλωμένου Παρθενώνα. Αλλά πολλές ημέρες πρωτύτερα είχαν βγει οι σκαλωσιές που έκρυβαν τη βορεινή του πλευρά, την προς την πόλη, κι' η πόλη, εκπληκτική και χαρούμενη, είδε το μακρύ εκείνο περιστύλιο — δεκαεφτά κολόννες στη γραμμή, — άκέραιο, συμπληρωμένο, με το θριγκό του από πάνω, όπως ήταν τον παλιό καιρό, πριν από διακόσια σαραντατρία χρόνια... Οι μεγαλύτεροι από σας θα θυμούνται σε τί κατάσταση βρισκόταν το βορεινό αυτό περιστύλιο προτού το σκεπάσουν οι σκαλωσιές για ναρχίσουν οι εργασίες: θλιβερό έρείπιο, μ' ένα μεγάλο χάσμα στη μέση, με τις περισσότερες κολόννες μισές, κουτσουρεμένες, με τα κομμάτια τους, τα μαρμαρένια συντρίμια, σκορπισμένα ολόγυρα... Και να συλλογίζεται κανένας, ότι υπήρχαν άνθρωποι τότε, κι' αρχαιολόγοι μάλιστα, που δεν ήθελαν με κανένα τρόπο την αναστήλωση, κι' εφώναζαν πως ο Παρθενώνας έπρεπε να μείνει έρείπιο όπως τον βρήκαμε! Γιατί είχαν την ιδέα ότι έτσι πρέπει να μένουν τα έρείπια όλα, τάρχαλα έννοείται και τα δοξασμένα, όπως τα κουτσουρεύει και τα σωριάζει χάρω ο καιρός. Εύτυχώς που ποτέ δεν ακούστηκε μια τόσο παράξενη ιδέα. Απεναντίας, από τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας, από τότε που η Ακρόπολη ξανάγινε δική μας, ίσαμε σήμερα, δεν έπαψαν να την καθαρίζουν από τα νεότερα κτίρια που την άσχημιζαν, και να ξεθάβουν, να περιμαζεύουν, να επιδιορθώνουν,

ναναστηλώνουν τα παλιά. Όταν π. χ. γκρεμίστηκε το δυτικό τείχος, το τούρικο, βρέθηκαν όλα σχεδόν τα κομμάτια που αποτελούσαν μια φορά το ναίσκο της Απτερού Νίκης. Και με τα κομμάτια αυτά ξανάγινε το καλλιτέχνημα αυτό όπως ήταν, προτού το γκρεμίσουν οι Τούρκοι για να στήσουν στη θέση του τα κανόνια του Κάστρου. Έστερα αναστηλώθηκε το κομψό Έρεχθείο με τις θρυλικές Καρυάτιδες. Έστερα τα Προπύλαια, το θαυμάσιο κτίριο που άμιλλάται στην καλλιτεχνική αξία με τον Παρθενώνα. Και τέλος ο Παρθενώνας ο ίδιος, που άρχισε να μεταμορφώνεται από το 1843. Ούτε τελείωσε αυτή η μεταμόρφωση με την αναστήλωση της βορεινής πλευράς που παραδόθηκε το Σάββατο. Αργότερα θ' αναστηλωθεί κι' η μεσημβρινή. Κι' ίσως — ποιος ξέρει — οι απόγονοί μας να σκεφθούν ότι μπορούν πια να συμπληρώσουν κι' ολόκληρο το οικοδόμημα, και να λάμψη μια μέρα άπάνω στην Ακρόπολη ένας Παρθενώνας άκέραιος και θαυμάσιος όπως ήταν την εποχή του Περικλή.

Θα πητε: Και τα όλικά, που θα βρεθούν; Αλήθεια, τα όλικά τώρα τα βρίσκουν χάρω. Είναι τα ίδια τα κομμάτια, τα συντρίμια του ναού, που τα σηκώνουν και τα συναρμολογούν. Τα συμπληρώνουν όμως κιόλα. Στο θριγκό π. χ. έβαλαν και μάρμαρα κανουρόνια, που τα λάξευσαν κατά το σχέδιο των παλιών. Και τους σπασμένους σπονδύλους, πάλι τους συμπλήρωσαν έδω κι' εκεί με πετροκονίαμα, με τσιμέντο. Με τον ίδιο τρόπο λοιπόν δεν θα μπορούσε κάποτε να συμπληρωθεί κι' ολόκληρο το κτίριο; Ακόμα και με τάνάγλυφα της ζωφόρου, όπως έχουμε τουλάχιστο τα έκμαγεία; Θα φώναζαν πάλι μερικοί, που κάθε νεωτερισμός τους φαίνεται ιερωσύλια και βεβήλωση! Αλλά στο τέλος θα το δεχόνταν και θα το έβρισκαν κι' ώρατο, όπως βρίσκουν τώρα τη μερική αυτή αναστήλωση. Τι τα θέλετε! Έχω την ιδέα, ότι όταν υπάρχει ο τρόπος, τάρχαλα έρείπια πρέπει να ξαναγίνονται κτίρια όπως ήταν. Κι' ακόμα καλύτερα μάλιστα, όταν υπάρχει πάντα ο τρόπος, να ξαναγυρίζουν ολόκληρου στη ζωή, δηλαδή να χρησιμοποιούνται. Όπως π. χ. το Παναθηναϊκό Στάδιο, που αναμαρμαρώθηκε και χρησιμεύει σήμερα για αγώνες κι' επιδείξεις. Μήπως και το Διονυσιακό Θέατρο, και το Θέατρο του Ήρώδη, και τάλλα αρχαία Θέατρα που σώζονται έρειπωμένα, στους Δελφούς, στην Επίδαυρο κι' άλλου, δεν θα μπορούσαν να συμπληρωθούν και να χρησιμοποιηθούν πάλι για παραστάσεις αρχαίων δραμάτων; Αυτή η σκέψη έχει γίνει πρό πολλού και μολονότι πολλοί την αντικρούουν, όπως είχαν αντι-

κρούσει και την αναστήλωση του Παρθενώνα, μια μέρα θα πραγματοποιηθεί. Έτσι κι' ο Παρθενώνας θα ξαναγίνει, ίσως όπως ήταν, και θα χρησιμεύει πάλι ως ναός της θεάς Σοφίας, της αιώνας. Θα συνέρχονται δηλαδή εκεί μέσα οι σοφοί του κόσμου και θα κάνουν τις μυσταγωγίες τους όπως ξέρουν αυτοί. Φυσικά, όταν ο Παρθενώνας, στα βυζαντινά χρόνια, ήταν χριστιανική εκκλησία, δεν μπορεί κανείς να πη ότι έκτελούσε τον αρχικό προορισμό του: άλλο ιδανικό λατρευόταν εκεί μέσα, διαφορετικό από το αρχαίο. Πολύ λιγότερο τον έκτελούσε όταν, τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, κατάντησε τζαμί. Που Αθηνά και που Μωάμεθ! Αν γίνη όμως μια μέρα ναός της Επιστήμης, της Φιλοσοφίας, του Λόγου, της Τέχνης, δεν θα λατρεύεται πάλι εκεί μέσα η Αθηνά; Και στο βάθος του, σαν έμβλημα, σά σύμβολο, δεν θαχ η πάλι τη θέση του ένα άγαλμα της θεάς, όπως το χρυσελεφάντινο εκείνο του Φειδία; Ας μην ξεχνούμε ότι την Αθηνά εικονίζει και το λάδαρο του Πανεπιστημίου μας, ότι την Αθηνά έχει για έμβλημά της κι' η Ακαδημία μας. Η λατρεία που θα ξαναγυρίσει σ' έναν αναστηλωμένο, συμπληρωμένο, άκέραιο Παρθενώνα, είναι μια λατρεία που δεν έλειψε απ' την Ελλάδα κι' απ' τον κόσμο ποτέ...

Έτσι ή αλλιώς, τα δοξασμένα έρειπια πρέπει να αναστηλώνονται. Ακούστε τι έλεπε το Σάββατο άπάνω στην Ακρόπολη, κατά την τελετή της παράδοσης, ένας φωτισμένος αρχαιολόγος, ο διευθυντής της Ιταλικής Αρχαιολογικής Σχολής κ. Ντέλα Σέτα: «Η αρχαιολογία δεν είναι, όπως πιστεύουν πολλοί, μια επιστήμη θανάτου, αλλά ζωής. Δεν μας άρσσει ή στείρα θεώρηση των παρελθόντων, αλλά θέλουμε, όταν το παρελθόν είναι ένδοξο, να μένη ως κανόνας της ζωής ενός λαού. Γι' αυτό δεν μας έλκυει το ρωμαντικό κοίταγμα των πεσμένων έρειπίων, γιατί το ξάπλωμα καταγής είναι σημείο θανάτου. Η πεσμένη στήλη με τους σπονδύλους της χάρω κατά σειρά, αλλά χωρισμένους, μοιάζει με τους σπονδύλους σκελετού. Ο Παρθενώνας ήταν ένας μεγάλος τραυματίας πολέμου... Γιατί θα ήθελαν ο τραυματίας αυτός να φαίνεται νεκρός; Τι ευχαρίστηση ήταν να βλέπουμε τις δυο πλευρές του καταγής σά δυο φτερούγες σπασμένες; Τα μνημεία πρέπει να μένουν ψηλά, για να δίνουν στους ανθρώπους, που διαβαίνουν κοντά τους, την αίσθηση της ζωής που τα διατηρεί όρθια, και την έντοπωση του μεγαλείου τους που τάνυφώνει επάνω απ' τους θνητούς. Είναι ώρατο που τέ έργο αυτό συμπληρώθηκε στο χρόνο της Έλληνικής Έκατονταετηρίδας. Οι στήλες του Παρθενώνα, πεσμένες χάρω, ήταν το

σύμβολο του μακροχρόνιου ύπνου της Ελλάδας. Οι στήλες άνορθωμένες είναι το σύμβολο της άνάστασής της. Κι' όταν θα γίνη το ίδιο και στη μεσημβρινή πλευρά, που ελπίζουμε κι' ευχόμαστε να την αναστηλώσει κι' αυτή ο ίδιος ο κ. Μπαλάνος, (ο έξοχος αρχιτέκτονας που έκασε όλες τις αναστηλώσεις στην Ακρόπολη), τότε, ύψώνοντας το βλέμμα προς την Ακρόπολη, όμοια πραγματικά ως σαν ένα πλοίο που διασχίζει την άπέραντη θάλασσα των Νέων Αθηνών, και θαυμάζοντας τον Παρθενώνα στο σύνολό του, θαχουμε την έντοπωση όχι πια ένός ναού έρειπωμένου κι' άδειου, αλλά μιας γέφυρας, που απ' αυτήν, όπως την κλασσική εποχή, η ανθρώπινη διάνοια κι' η θεία σοφία θα κυβερνούν την πόλη και την Ελλάδα προς το λαμπρό τους μέλλον!»

Ω, ναι! αυτή η «αίσθηση της ζωής» που έλεπε ο σοφός Ιταλός στέν ώρατο του λόγου, είναι πολύ πιο ζωηρή τώρα με την αναστήλωση της βορεινής πλευράς. Κι' όταν στέκεται κανένας κάπου στο σκαλοπάτι κι' άκουμπά τη ράχη του σε καμιά κολόνα, κοιτάζοντας το Λυκαβητό, τον Ύμητο και τάλλα γύρω βουνά, — που αυτά βέβαια δεν πολυάλλαξαν όψη, — μπορεί να λέη με περισσότερη πεποίθηση: «Έδώ άκούμπησε κάποτε, κι' αυτό το θαυμάσιο άττικό πανόραμα έβλεπε ο Περικλής, ο Φειδίας, ο Σωκράτης, ο Σοφοκλής...»

Σας άσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Είναι μονάχη στην κάμαρά της και κάθεται σε μια πολυθρόνα μ' ένα βιβλίο στο χέρι. Μα δε διαδάζει πια. Συλλογιέται. Κι' είναι πικρές οι σκέψεις της και της χαράζουν λίγες ρυτίδες στο άβρο σαν μαρμαρένο μέτωπο. Η θλίψη της δεν την άφίνει να χαρή την όμορφη άνοιξιάνική μέρα, που τη φωτίζει ένας ήλιος ολόγλυκος και τη μυρώνουν οι άνθισμένες άμυγδαλιές και τα λεμονόδεντρα.

Συλλογιέται τα παλιά της που πέρασαν. Τ' άγύριστα μάθητικά χρόνια που η ζωή κυλούσε γοργά μέσ' στα παιχνίδια και τα μαθήματα, τις παλιές συμμάθητριες. Δυο ξεχώριζαν τώρα. Η μια ξανθή, με γαλανά σαν της άκούμαντης θάλασσας μάτια, που βρίσκεται τώρα μακριά, σ' έναν τόπο ξένο και ζή... Εδ-τουχιμένη; Ποιος ξέρει! Στα βάθη της ψυχής της θα κρύβεται μια νοσταλγία για τον ώρατο της τόπο, το φωτεινό, και θα της θολώνει πάντα τη χαρά. Κι' ή άλλη, ψηλή, μελαχροινή, με δυο μάτια υπέροχα, σκοτεινά και θλιμμένα. Έφυγε κι' αυτή για το άγύριστο ταξίδι. Μα δεν ξεχάστηκε. Ο θάνατός της ήταν ο πρώτος μεγάλος κι' άληθινός πό-

νος της ζωής της. Όταν άντίκρυσε το καρυδένιο φέρετρό που κλεινε μέσα την άγαπημένη νεκρή, κλονίστηκε. Ένωσε κείνη τη στιγμή πως ο θάνατος ήταν ο μεγάλος έχθρος που καμιά δύναμη ανθρώπινη δε θα μπορούσε να συντρίψει. Έστερ' από μέρες, όταν άναλογιζόταν τις περασμένες πίκρες της, που τις νόμιζε τότε άσήκωτες, κατάλαβε την πλάνη της. Και θυμήθηκε μια φράση που άκουσε συχνά από ανθρώπους του λαού: «Όλα διορθώνονται... Ο θάνατος μονάχα γιατρικό δεν έχει...»

Έστερα θυμόταν... θυμόταν. Ο νοός της έτρεχε. Είκονες διάβαιναν, άλλες ώχρες, σδυσμένες, κι' άλλες ολοζώντανες. Και σταμάτησε η σκέψη της σ' ένα μικρούλη φίλο της...

Όταν πρωτογνωρίστηκαν, η δειλία κι' η τρυφερή καρδιά του παιδιού της τράβηξαν την προσοχή. Το κάλεσε κοντά της, άπλωσε τα χέρια πάνω στο δροσερό μέτωπο, το κοίταξε βαθειά στα ζουμπουλένια μάτια και το ρώτησε με την άργη, βαθειά φωνή της:

— Θέλεις να γίνουμε φίλοι;

Κι' ο μικρός δέχτηκε. Άρχισε να της έμπιστεύεται τις στενοχώριες του, τις λύπες του, τα όνειρά του. Ήταν τόσο πολλά κι' ώρατα!...

— Έλω, έλεγε μια μέρα άνοιξιάνικη, να γίνω ένας μεγάλος πιανίστας. Οι χαρές μου να παίρνουν άλέγγους τόνους και νάντιλαούν ως τα βάθη της καρδιάς μου, να τη φωτίζουν, κι' όλα στη γη να μου φαίνονται ρόδινα κι' εύκολα! Να μην έχω παρ' νάπλώσω το χέρι για να κάμω δικές μου τις χαρές της ζωής.

Κι' ή άδερφή — έτσι την έλεγε τότε — κουνούσε θλιμμένα το κεφάλι.

— Μικρούλη μου, η ζωή είναι βάσανο! Οι πιο άληθινές χαρές κρύβονται μέσα σε θυσίες και σε άγώνα σκληρό. Μην τις περιφρονήσεις όμως ποτέ και μην άναζητήσεις τις άλλες, τις πλάνες...

Ο μικρός άνοιξε τα μάτια του έκπληχτος και σάπαινε.

Άλλοτε ή όψη του γινόταν σοβαρή κι' έπερνε ένα ύψος βαρύ, γεροντικό, καθώς της έλεγε κάποιον άλλο του πόθο.

— Έλω να ζώ άποτραβηγμένος σε μια έσοχή. Νάχω μονάχα ένα μικρούλι σπιτάκι, με λουλούδια ολόγυρα. Μέσα στον κήπο θα παίζω ένα πλήθος παιδιά. Το πιο μεγάλο θα το λένε Άγνή και θανά, η ψυχή της όμοια με τόνομά της...

Τάλλα παιδιά τον φώναζαν και τόνειρο σταματούσε...

Όλ' αυτά πέθαναν τώρα για πάντα. Αυτή έφυγε σ' ένα ταξίδι μακρινό. Άφης πίσω της μια ζωή ολόκληρη και άγκάλιασε ένα νέο κόσμο. Μα γύριζε πάντα με νοσταλγία στα περασμένα. Και τότε τα χείλη της σούφρωναν σά νάγχι-

ζε στην άκρη τους κάποιο φαρμάκι πικρό. Πόσες φίλες την άπαρηγόητηκαν ή την είχαν για πάντα ξεχάσει! Ακόμα κι' ο μικρούλης φίλος — ο άδερφούλης — την είχε λυπήσει.

Κι' ένοιωσε την ώραία αυτή μέρα της άνοιξης, που τη φωτίζει ο ολόγλυκος ήλιος, και σκόρπιζαν χίλια μύρα τα λουλούδια, τη θλίψη της φίλιας που σδύνει...

ΕΛΕΝΗ ΡΕΞ-ΖΑΦΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΖΩΝΤΑΝΗ ΚΟΥΚΛΑ

Μ' άνιστορούσε ή γιαγιά κάποια λευκή, ψηλή κοπέλλα, που είχε μετάξινά μαλλιά κι' άντις για χείλια, μια γλυκειά κόκκινη καραμέλλα.

Ήταν τα χέρια της λεπτά κι' άπ' άσπρη, φίνια πορσελάνη, κι' είχε δυο μάτια ίσικια, πετράδια που έφταναν βαθιά μ' ένα λαμπρό στεφανί.

Μιλούσε σπάνια πολύ, μα όταν έπρόφερε μια λέξη, ήταν καθάρια μουσική, σαν όργανα για μια στιγμή έντός της νάχε παίξει.

Γι' αυτό και μου έλεγε ή γιαγιά πως ή μικρή ήταν μαγεμένη κι' είχε, άντις για μια καρδιά, μια φουσαρόνικα γλυκειά στα στήθη της κρυμμένη.

Δεν ήξερε πως νάγαπά, πως να γελάει, πως να λυπάται! Ζωή της ήταν ή όμορφιά, δίχως να ελπίζει, να πονά και δίχως να θυμάται.

Κι' έτσι πια ζούσε ή μικρή με μια καρδιά ξενοβαλμένη, και γοι τη λάτρευα πολύ, που ζούσε για να τραγουδεί μονάχα και για να σωπαίνει.

ΜΙΚ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΠΕΤΡΑ

Ένας φτωχός άνθρωπος παρουσιάστηκε έναν πλούσιο και του ζήτησε έλεημοσύνη. Ο πλούσιος δεν του έδωκε τίποτε. «Φύγε απ' έδω!» του είπε. Μα ο φτωχός δεν έφευγε. Ο πλούσιος θύμωσε. Πήρε μια πέτρα και του την έριξε. Ο φτωχός τη σήκωσε, την έβαλε στην τσέπη του λέγοντας: «Θα τη φυλάξω ως που να έλθη ή σειρά μου για να σοι τη ρίξω». Κι' ή ώρα αυτή έφθασε. Ο πλούσιος έκαμε ένα έγκλημα. Το κράτος του πήρε όλη την περιουσία. Την ήμέρα που τον πήγαίαν στη φυλακή, ο φτωχός άνθρωπος τον συνάντησε. Προχώρησε, πήρε την πέτρα από την τσέπη του κι' έτοιμάστηκε να τη ρίξει. Σέ λίγο άφης το χέρι του να πέση λέγοντας: «Άδικα την κουβαλούσα μαζί μου τόσον καιρό! Όταν ήταν πλούσιος και δυνατός, τον φοβόμουνά τώρα τον λυπούμαι».

(Από το βιβλίο της κ. Σωφ. Σ. Φράγκου «Παιδικά Άντανάσματα του Τολστόη».)

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΑΔΕΡΦΟΥ

Τρέχει η Χαρά, πηδά, τρελαίνεται και τρελαίνεται, τριαντάφυλλα μαδά ραίνει κι' ή ίδια ραίνεται.

'Αργήσαμε πολύ, Χαρά, να σε χαρούμε, μάς τρέλανες, τρελή, τί μαύρα κι' αν φορούμε!

Πηδά η Χαρά, χοροί, τραγούδια δίχως έννοια, το δάκρυ τη θωρεί σαν ψευτική, κερένια.

Κλαίει κι' η Χαρά, η Χαρά! σα νάταν άλλη λύπη, γιατί' ήταν μια φορά ίδια μ' αυτή που λείπει.

Τραγούδησε, καρδιά, θλιμμένα χρόνια τώρα, ζήσε σαν τα παιδιά κι' ως ζήσης λίγη ώρα.

Σάνδριππος

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΒΑΝΙΑΣ

Μικροκαμωμένος, λιγνός, με μιά φωτερή λάμψη στά γαλάζια του μάτια και μιά συμπαθητική ξανθή απόχρωση στά μεταξένια μαλλιά, ο μικρός Βάνιας, (ο Βανιούστας όπως τον λέγαμε τότε) είναι ή μόνη, ίσως, θύμησι που δε σκέπασε το χιόνι της ομιχλιασμένης πατρίδας.

Θυμάται τις βαρείες χειμωνιάτικες μέρες, όταν το χιόνι έπεφτε πυκνό-πυκνό στη γη, την τρούνα του γέρο-Ιβάνοβιτς, που σε μιά γωνιά της αναπαύονταν ο Βανιούστας, να σταματά πρωί-πρωί στην πόρτα μας για να πάρη και μένα και να μάς οδηγήσει, τρέχοντας πάνω στο παχυν χιόνι, στην πόρτα του μεγάλου σχολείου.

Σ' όλο το δρόμο ο Βάνιας, για να ξεσταθί, τραγουδούσε κάτι παλιά ρουσικά τραγούδια, ή μου διηγόταν γελώντας τις άταξίες της παμπόνηρης αδερφής του Μάσσας.

Γελούσε μ' ένα ξεγνοιαστο γέλιο αφήνοντας να φανούν τα μικρά άσπρα δόντια του, και οίχονοντας το κεφάλι από συνήθεια πίσω.

Τις Κυριακές πάλι, ή κανένα ξεστό απομεινέρο, τραβηγμένο στη γωνιά της μεγάλης αλλη του δικού μας σπιτιού, σπιβάσαμε χιόνι και σπιτάναμε τον χιονάνθρωπο με το χοντρό κεφάλι και το πελώριο ξύλινο τσιμπούκι στο στόμα. Ο Βάνιας πήγαινε τότε λίγο μακρύτερα, και βλέποντάς τον με τα χέρια χωμένα στις βαθιές τσέπες του γούνινου παλτού του, τραντάζονταν ολοκληρώς από τα γέλια οίχονοντας το κεφάλι πίσω. Τού φαινόταν πολύ άστειος ο χιονάνθρωπος με το ξύλινο τσιμπούκι.

Την τελευταία χρονιά όμως που μέναμε στην πατρίδα, έτσι απόροπτα, ένα βράδυ, έμαθα πως ο Βάνιας ήταν άρρωστος. Παραξευτένηκα, γιατί το πρωί άζόμα έπαιζε ζωηρός και χαρούμενος στην αυλή του σχολείου. Νόμισα πως δεν ήταν τίποτα σοβαρό, και την άλλη μέρα τον περιμένα όπως πάντα με τη τσάντα στο χέρι. Δε φάνηκε όμως παρά ο γέρο-Ιβάνοβιτς, κουκουλωμένος ως ταυτιά, για να μάς πη πως τα ξημερώματα ο Βανιούστας είχε πεθάνει.

Και θυμάμαι ακόμα, πως κάποια μέρα με πήγαν να δω το «άλλο του σπιτί» όπως έλεγαν.

Ήταν ένα μαρμαρίνο παραμυθένιο σπιτάκι, άσπρο σαν το χιόνι που το σκέπαζε. Ψηλά-ψηλά στεκόταν ο Βανιούστας, γελαστός όπως πάντα και σε-πασμένος με τις χοντρές του γούνες. Ήταν ή τελευταία φορά που τον είδα...

Ο Βάνιας, αν και πέρασαν πολλά χρόνια, δε μεγάλωσε, έμεινε Βανιούστας. Με τα χέρια χωμένα στις βαθιές τσέπες του γούνινου παλτού του, με το κεφάλι οίχμένο πίσω, σά να κοιτάζε γελώντας τον παλιό χιονάνθρωπο με το ξύλινο τσιμπούκι, ξεπετιέται κάπου-κάπου ανάμεσα απ' τις άλλες αναμνήσεις της ομιχλιασμένης πατρίδας.

Βαρώνεσσα

Η ΑΝΘΙΣΜΕΝΗ ΑΜΥΓΔΑΛΙΤΣΑ

Ο καίμενος ο γέρο-Χειμώνας είναι τόσο ευγενικός φέτος! Μόλις είδε τον άγγελιοφόρο της άνοιξης, την άμυγδαλιά, τραβήχτηκε ψηλά στά βουνά. Πολύ σ' αυτό συντέλεσε κι' ή άμυγδαλίτσα μου. Νορίς-νορίς φώρεσε το κάτασπρο νυφιάτικο φόρεμά της. Είναι ή δεύτερη φορά. Πέφουν τη δύστυχη την τυράννη ο χειμώνας, της ξέσχισε το φορεμά-τάκι της κι' απόμεινε σαν άντρεϊκελο, ως δτον φώρεσε το δεύτερο πράσινο φόρεμά της. Οί συμβουλές μου όλες πήγανε χαμένες...

Όταν την είδα πάλι φέτος, να ντύνεται γρήγορα - γρήγορα, κατέβηκα στο περβόλι, την πλησίασα... Ένα δροσερό αεράκι περνούσε από τα κάτασπρα κλώνια της, πέρνοντας λίγη μυρωδιά και χαϊδεύοντάς με στο πρόσωπο. Η ψυχή μου γέμισε από μιά άνείπωτη εὐτυχία, μιά και μιά άνείπωτη άνησυχία...

«Πρέπει να την συμβουλευτώ...» είπα μέσα μου... Άστείο; Έ; Πρέπει όμως να ξέρετε ότι μπορούμε να μιλήσουμε και με άψυχα αντικείμενα... Άλήθεια! Χρειάζεται μόνο προσοχή για να καταλάβη κανένας τη γλώσσα τους. Όταν ένας ζωγραφικός πίνακας μάς συγκαλεί, δεν μάς λέγει ταυτόχρονα ότι πίσω

απ' αυτόν κρύβεται ένας μεγάλος καλλιτέχνης;

Τη στιγμή που αισθάνθηκα την εὐτυχία στην ψυχή μου, άφού πρώτα έννιωσα καλλιτεχνική συγκίνηση από την όμορφιά της άμυγδαλίτσας μου, το λογικό μου μ' έκαμε να καταλάβω ότι πίσω της, πίσω από ένα μαγνάδι τόσο δυσδιάκριτο, κρύβεται ένας μεγάλος καλλιτέχνης, ο δημιουργός του κόσμου... Συγχρόνα σχεδόν έννιωσα μιά άνησυχία... Έτσι μίλησα:

— Φτωχή μου άμυγδαλίτσα, γιατί τόσο νωρίς βιάστηκες να ντυθής; Τάλλα δέντρα γύρω σου, πιο συνετά, περιμένουν να φύγη όλοςοιδόλου ο χειμώνας... Και σύ, νυφούλα κάτασπρη, δε φοβήθηκες μὴν άνεβής; — Θεός να φυλάξη—μὴ μιά επίθεση του έχθρου σου, τόσο νέα, στο Γολγοθά; Φτωχή μου άμυγδαλίτσα, όταν θυμάση ο χειμώνας, θα σου ξεσκίση τον κάταλευκο πέπλο σου, θα τον κάνη κομμάτια και θα τον σκορπίση στους τέσσαρις άνέμους... Κι' ύστερα, θωρώντας τη γδύμνια σου, θα θρηνηής... Πρόσεχε...

Το άνοήτικο αεράκι φύσηξε έλαφρά. Στο πέρασμά του ή άμυγδαλίτσα μου ψιθύρισε:

— Άνόητε... Θέλεις να είς-δύσης στά μυστήρια της δημιουργίας;...

Τέτοιες μικρές φωνίτσες ήρθαν μόλις σβυστά σταυτιά μου κι' από τις άλλες άμυγδαλιές, που φάνταζαν στην άέραντη πεδιάδα, λες κι' ήταν μιά διαμαρτυρία. Ήσαν αυτές τί έκαναν...

Κήπος Ποιητικός

ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

Άπ' τις πληγές του Σταυρωμένου αίμα στάζει και πέφτει στο κορμί της Άμαρτίας, και λές ας φωτιά το καίει, το [ισαράζει, κι' αυτό ρουχάζει στά ύστερα [της άγωνίας.

Τελειώνω! κράζει Έκεϊνος κι' ή [γῆ άνατριχιάζει. Τῆς μέρας το λαμπρό ταστέρι [σβύνει, πυκνό σκοτάδι ξαφνικά όλα τα [σκεπάζει κι' από τα σπλάχνα της ή γῆ νε- [κρούς ξεχύνει.

Και μέσ' στο χαλασμό γεννιούν- [ται κόσμοι καινούργιοι, που ζοῖ ή καλύτερη [θα ζουν σ' άγάπης θεϊκά κι' οὐράνια πα- [λάτια.

Φυσάει μπάτης καθαρός κι' όσα [βρωμοῦνε διώχνει μακριά απ' τάνθρωπινα [τά μάτια. Θεός πεθαίνει, μιά γεννιούνται [κόσμοι.

Άγγελος Κάλωσήςης

ΤΗ ΝΥΧΤΑ

Όλα κοιμούνται. Και μοναχά κάθε τόσο διακόπτει τη νεκρική σιγή ή καμπάνα του μεγάλου ρολογιού που χτυπάει τις ώρες: έντεκα, έντεκάμισυ, δώδεκα...

Κι' έπειτα πάλι βαθεία ήσυχία. Άλλά νά, σε μιά στιγμή άκούγεται ένα βήμα, που έρχεται βιαστικά. Τάκ-τάκ, άντηχεί σῆς νύχτας τη σιωπή.

— Που πās έτσι βιαστικά; — Με περιμένουν στο χορό κι' άρχομαι.

Και προσπερνά... Κι' έπειτα από λίγο, άλλο βήμα, βιαστικό κι' αυτό, άντηχεί στη σιωπή της νύχτας.

Τάκ-τάκ. — Που πās έτσι βιαστικά; — Πεθαίνει ο πατέρας μου, τρέχω για το γιατρό.

Και προσπερνά... Θέμου! πόσες άντιθέσεις κρύβει ή νύχτα!...

Ροδάνθη

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΙΡΟ

Κάποιος έτοιμαζόταν να ταξιδέψη στην Αίγυπτο, όπου λογάριζε ναποκατασταθί. Μερικοί φίλοι του, για να τον κοροϊδέψουν, τον είδοποίησαν ότι, τόσο πλούτο έχει ή χώρα αυτή, ώστε και στο δρόμο ακόμα βρίσκει κανένας σακουλάκια γεμάτα χρήματα. Τό πιστέψει κι' αυτός.

Φθάνοντας λοιπόν στην Άλεξάνδρεια—τυχερό θα τον πούσε μερικοί,—βρίσκει στο δρόμο τον ένα σακουλάκι γεμάτο λίρες. Έξαγριωμένος τότε και πετώντας το δέκα μίλια μακριά του:

— Άντε στο καλό, φωνάζει, άφησε με πρώτα νάνασνέσω από τη ζαλάδα του βαπορίου. Έχουμε καιρό.

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ο δάσκαλος: Τί σχήμα έχει το κεφάλι σου;

Ο μαθητής: Κύβος, κύριε! (Γεγονός)

Ισχύς του Πεπρωμένου

Η μαμμά: Άφού κάθισες τόσο φρόνιμα στο σχολείο, ζήτησε μου ό,τι θέλεις:

Ο Τότης: Νά μὴν ξαναπάω! Εὐδωνάκι

Ο Ιάσων ξύνει τη μύτη του με το νύχι κι' ή μαμμά του τού λέει:

— Ιάσων, δεν έχεις μαντήλι; Κι' ο Ιάσων άπάντα:

— Έχω, αλλά το μαντήλι δεν έχει νύχι!

Βάτραχος Νο 5

— Εομή, μπορείς να βρῆς τά γραφεία της «Διαπλάσεως»; — Ναι. Όταν πήγα, έβαλα σημάδι ένα καφετί ταξί, που στεκόταν απ' έξω.

Ναπολεόν

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οι συνδρομηταί μου, όταν λήγη ή συνδρομή των, να την άνανεώνουν άμέσως, χωρίς να με υποβάλλουν εις τον κόπον και το έξοδον να το υπενθυμίζω στον καθένα ιδιαιτέρως. Η έγκαιρη άνανέωση της συνδρομής εἶναι το πρώτιστον χρέος τού καλού συνδρομητού.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Άθῆναι, 42 δδδς Εὐριπίδου, τῆν 21 Μαΐου 1930

Η ΣΥΝΕΡΓΑΤΡΙΑ μου δ. Γεωργία Ταρσούλη πήγε στους Δελφούς και παρακολούθησε τῆν Γ' Σειρά τῶν Έορτῶν. Εἶδε τίς «Ίκετίδες», τῶν «Προμηθέα», τῶς «Άγῶνες», τῶς Χορούς, τῆ Λαϊκῆ Έκθεσης.

Κι' απ' ὅλ' αὐτά ἐγύρισε γεμάτη ὥραιες ἐντυπώσεις και φωτογραφίες. Τῆς ἐντυπώσεις αὐτές τῆς γράφει τώρα για σās. Και θά δημοσιευθοῦν σὲ ἐρχόμενο φυλλάδιον, μαζί με μερικές φωτογραφίες κι' εἶσι θά πάρτες και σῆς μιά ἰδέα του μεγάλου θεάματος που παρουσίασαν αὐτὸν τὸν καιρὸ οἱ Δελφοί, — ὁ ὁμαλὸς αὐτὸς τῆς γῆς, ὅπως ἔλεγον οἱ ἄρχαιοι, — μπροστά στους ἀντιπροσώπους του πολιτισμένου κόσμου.

Η φίλη μου Έντελβάρς εἶδε και πείσθηκε τῶρα, ὅτι όταν λέει κανείς πως δεν ἔχει καιρό, εἶναι λόγια γιατί ἄρκει νά θέλῃ και θά ἔχῃ. Έτσι κι' αὐτή, ἂν κι' εἶναι τώρα σῆν Ε' τῶ Γυμνασίου κι' ἔχει τόσα μαθήματα, πάντα κλέβει λίγη ὥρα για νά μου γράφῃ. Κι' αὐτὸ γιατί τὸ θέλει και γιατί μά-γαπᾷ. Τὸ ἴδιο κάνει και για τρεῖς Διαπλάσοῦλες με τίς ὁποῖες ἀλληγογραφῇ. Κι' ὁμως και τὰ μαθήματά της δεν παραμελεῖ καθόλου, και τῆ Διάπλσῆς της διαβάζει ταχτικά, και σὸς Διαγωνισμοῦς της λαβαίνει μέρος, και τῆ λογοτεχνική και καλλιτεχνική κίνηση παρακολουθεῖ, και... τί ἄλλο, νομίζετε, ἔχει καιρὸ νά κάνει; νάνα-παύεται κιόλας! Δεν ἔχει δικιο λοιπὸν νά πιστεύῃ πως ὁποῖος θέλει, βρίσκει καιρὸ για ὅλα;

Δεν πιστεύω, Άρη, νάχεις πιά κανένα παράπονο, ἀφού κι' ἀπάντησε ἔλαβες σὲ 280 φυλλάδιον, κι' ἔνα κομμάτι σου δημοσιεύθηκε σὲ προηγούμενον. Και θά εἶδες πιά ὅτι καμμιὰ «ἐξαιρέση» δεν κάνω... Η ἐξήγησή σου καθήγνητό σου για τῆ λέξῃ «χοῖμορ» δεν εἶναι πολὺ διαφορετική ἀπὸ αὐτὴν που σās ἔδωσα ἐγώ. Μόνον πὺ ή δική μου ἦταν γενικώτερη, ἐνὼ ή καθήγησή σου τῆν περιορίζει σὲ «ἀνέκδοτο» που εἶναι «ἀστεῖο, ἀφέλες, κοινὸ ή ἔξυπνο, μὰ πὺ ἔχει και κάποια δόση τραγικῆς εἰρωνείας». Άλλά «χοῖμορ» δεν εἶναι μόνο τὸ «ἀνέκδοτο» εἶναι γενικὰ τὸ πνεῦμα αὐ-

τῶν τῶν ἀνεκδῶτων, που τὸ βρίσκουμε και σῆ ποιήματα, και σῆ πεζογραφήματα, κι' ἐν γένει σὲ ὅ-φρος μερικῶν συγγραφέων, που λέμε ὅτι ἔχουν «χοῖμορ», δηλαδῆ τῆ διάθεση αὐτῆς τῆς εὐθυμῆς φιλοσοφίας ἢ τῆς τραγικῆς εἰρωνείας. Όσο για τὸ «Αμερικανὸς» και «Αμερικανὸς», τὸ ἔνα εἶναι τῆς Δημοτικῆς, τὸ ἄλλο τῆς Καθαρεύουσας. Μπορεῖ ὁμως νά μεταχειρίζεται κανένας και τῶς δυὸ τύπους, κατὰ τῆν περίστασιν. Π. χ. «Οἱ πὺ πολιτισμένοι λαοὶ εἶναι σῆμα κι' ἔρω-παῖοι κι' οἱ «Αμερικανοί». Έδῶ δεν πᾶει πολὺ τὸ «Αμερικανὸς». Η: «πῆγε σὲ χωριὸ κι' ἔνας «Αμερικανὸς, που ἔλειπε χρόνια». Έδῶ ἐπίσης δεν μπορείς νά πῆς «Αμερικανὸς». Στὸς «Τρεῖς «Αερόπορος» τώρα ή δ. Ταρσούλη τὸν κ. Στέφενσον τὸν λέει «Αμερικανὸς». Όπου τὸν βλέπεις και «Αμερικανὸς» εἶναι ἢ ἀπὸ ἀπροσεξία, ἀπὸ συνήθεια, ἢ και τυπογραφικὸ λάθος. Άλλά πῶς μου ἄρσεις που ὅλα τὰ προσέχεις κι' ὅλα τὰ ἐξετάζεις!

Σὺ ἔστειλα τὸ βραβεῖο σου, Σαν-θῆ Νεράιδα. Ο Διαγωνισμὸς τῶν Εὐσημῶν περιλαμβάνει ὅσα Εὐσημα ἀνευμετήθησαν σ' ἔνα χρόνο, ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου μέχρι 30 Νοεμβρίου. Δηλαδῆ τῶν Διαγωνισμῶν που τὰποτελέσματα τῶς δημοσιεύθηκαν σ' αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστη-μα. Επομένως μπορούσα νά δημοσιεύσω τ' ἀποτελέσματα τῶν Εὐσημῶν του 1929 χωρίς νά περιμένω νά δημοσιευθοῦν πρώτα και τὰποτελέσματα τῶν Διαγωνισμῶν τῶν ἱ-διου χρόνου. Οὕτε βέβαια θά πᾶνε χαμένα και τὰ Εὐσημα αὐτῶν τῶν Διαγωνισμῶν που δημοσιεύονται ὁ-λοένα: Θά περιληφθοῦν σὲν Δια-γωνισμὸ τῶν Εὐσημῶν του 1930, που τ'ἀποτελέσματα του θά δημοσιευθοῦν τὸ 1931, ἀδιάφορο πάλι ἂν δεν θά ἔχουν δημοσιευθῇ τὰποτελέσματα τῶν ἐφετινῶν Διαγωνισμῶν. Έννόησες τώρα; — Όσο για τὰ γινόμενα σὲ σχολεῖο σου κάθε φορά που φθάνει τὸ φυλλάδιό μου, τὰ φαντάζομαι! εἶσθε τόσο πολλὰς και καλὰς Διαπλάσοῦλες ἐκεῖ!

Άρτι μὲν ἐπεσπύμην ἐν τῇ Γυμνασίῳ φοιτῶσα, ὁ δὲ πατήρ μετὰ τῆς μητρός ἐσοκοπεῖτο δ,τι και δι-δάξαίτο με». Αὐτῇ, λέει, ἦταν ἡ θέσι τῆς φίλης μας «Αχ Πόλη» δ-ταν τελείωσε τὸ Γυμνάσιο, κι' ὁ μὲν πατέρας τῆς ἤθελε και καλὰ νά σπουδάζῃ Νομικά, για νά τὸν ἀντικαταστήσῃ σὲ γραφεῖο του, ἢ δὲ μητέρα τῆς Φιλολογία, «πὺ γυναικεῖο ἐπάγγελμα, ἀδελφέ!» Ο-νομαρ ὁμως, σάν του Λουκιανού, ή φίλη μας δεν ἔδλεπε κανένα... Μοῦγραφε τότε και μένα ἔνα γράμ-μα—τὸν περασμένο Σεπτέμβρη—νὰ τῆς πῶ τῆ γνώμη μου, ἀλλά, αὐ-τῇ κι' ἔδῶ, τὸ γράμμα χάθηκε. Και τὸ ἀποτέλεσμα; Πᾶσι και δίνει ἐ-ξετάσεις για τῆ Φιλολογία, πετυ-χαίνει μέσα στὸς 16 που ἐπέτυ-χαν ἀπὸ καμμιὰ ἐξηγητικὰ ὑποφῃ-φίους,—Διαπλάσοῦλα, βλέπετε!—κι' ή μητέρα τῆς, θριαμβευτικὰ, τῆν ἐγγράφει σῆ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ. Ο πατέρας τῆς ὁμως δεν τᾶκούει αὐτὰ και... τῆν μεταγράφει σῆ Νομικῇ. Έτσι εἶναι τώρα σῆ Θεο-αολογική, φοιτήτρια τῶν «Πολιτι-

κῶν και Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν» και ὑποψήφια δικηγόρινα. Αὐτὰ νέα ἔχω ἀπὸ τῆ φίλης μας «Αχ Πό-λη», που μ' αὐτῆς τίς φασαρίες ἔ-καμε νά μου γράφῃ τόσο καιρὸ. Ός και διαλέξεις κάνει τώρα ή φοι-τήτρια σὲ Πανεπιστήμιο. Και μα-θαίνει και δυὸ-τρεῖς ξένες γλώσσες και μουσική. Μὲ διαβάζει ὁμως πᾶ-τα, και μου γράφει, βλέπετε, και θά μου γράφῃ. Τί καλὰ!

Και τὸ Οὐράνιο Τόξο σῆν ἰδια ἀπάνω-κάτω θέσι βρίσκεται: Σῆ λίγο τελειώνει τὸ Γυμνάσιο και, ὅ-πως οἱ περισσότεροι, δεν ἔρει ἀ-κόμα τί ὄρρομο νάκοιλοῦσῃ. Μα-καρίζεται ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ που ἀπὸ νωρίς γνωρίζουν τῆν κλίσιν τους και τῆν ἀκολουθοῦν σταθερά. Άλ-λά πᾶσα εἶναι αὐτὰ; Συνήθως ή κλίσιν ἀργεῖ νά φανῇ, και τὰ πε-ρισσότερα παιδιὰ ἔχουν πολλές και διάφορες κλίσεις, ἀπὸ τίς ὁποῖες δεν ὑπερισχέει καμμιὰ. Η ἀλήθεια εἶναι ὅτι αὐτὸ δεν χρειάζεται και πάντα. Όταν ὑπάρχῃ μιά γενική κλίσιν για γράμματα, για ἐπιστήμη, μπορεί κανεὶς και τῆν τελευταία στιγμή νά διαλέξῃ μιά Σχολή και νά εὐδοκίμησῃ ὅπως ἂν διέλεγε μιά ἄλλη. Εἶναι ή περίπτωση τῆς «Αχ Πόλη», που θά γίνῃ καλῇ δικηγόρι-να ὅπως θά γινόνταν, εἶμαι βέβαια, και καλῇ καθηγήτρια. Τὸ πὺ πε-ρίεργο,—και τὸ πὺ ἐνθαρρυντικὸ,—εἶναι ὅτι κι' ἔνας με κλίσιν σῆ μα-θηματικά ή σῆ φυσικά, μπορεί ἐ-ξαίρετα νά γίνῃ και καλὸς φιλόλο-γος, και γιατρός, και μηχανικός, ὅπως κι' ἔνας με κλίσιν σῆ ζωγρα-φική, σῆ γλυπτική, σῆ μουσική, μπορεί λαμπρὰ νά σπουδάζῃ μιά ἐ-πιστήμη. Μόνον οἱ μεγάλες κλίσεις,—οἱ μεγαλοφυῖες—ἐκδηλώνονται νωρίς κι' εἶναι ἀποκλειστικές. Ο Ρωμύρ π. χ. μπορούσε νά γίνῃ ἄλλο ἀπὸ φυσικός, ἢ ὁ Μπετόδεν ἄλλο ἀπὸ μουσικός; Άλλά ὅλοι δεν εἶναι Ρωμύρ ἢ Μπετόδεν. Καί, καθὼς εἶπα, μπορούν νά διαλέγουν και τῆν τελευταία στιγμή κάτι που τους ἄρσει και τὸς ταίριαζει. Έ-τσι και τὸ Οὐράνιο Τόξο, που ὁ-ρισμένως ἔχει κλίσιν σῆ σπουδὰς, θά διαλέξῃ μιά ὁποιαδήποτε ἐπιστή-μη και ἀσφαλῶς θά διαπρέψῃ. Έ-χω μάλιστα τῆν ἰδέα ὅτι, ὅπως κι' ἄλλοι ἐπιστήμονες, μπορεί με τὸν καιρὸ νά γίνῃ κ. ἔνας πολὺ καλὸς λογοτέχνης.

Απὸ τῆν τελευταία φορά που ἀ-νέφερα ἐσοπαθμένους, ἐσοπαθ-σαν κι' οἱ ἔξῃς: Πρίγκιψ τῆς «Ο-μῆλης», Ἰπποκρίτης τῶν Κύνων, Γαλανόλεων, Έμμ. Γ. Έμμα-νουηλίδης, Μικρὸς Ἐδισσων, Μα-κεδονική Ἀναστασία, Λευκὸς Κύνος, Ἰωάννης Ἀθανασούλας, Σπύλλος Βατράχος, Δὸν Φα-σουλάκης, Μιχὴ Χωριατοπού-λα, Πλουλάκος Όνος και Εἰρη-νούλα Καρακώστα. — Λίγοι εἶναι βέβαια, για τόσο καιρὸ, ἀλλά γι' αὐτὸ ἴσα-ἴσα πρέπει νά τῶς εὐχα-ριστῶς θερμότερα, σάν ἐξαίρεσεις μέσα σὲν κανόνα τῶν ἄλλων που ἀδιάφορον—δεν λέγω τώρα για κανένα που θέλουν ἄλλὰ δεν μπο-ροῦν λέγω μόνο για κανένας που μπορούν ἄλλὰ δεν κοινοῦνται.

Ὁραῖες Ἐπιστολὰς μου ἔστει-λαν αὐτῆν τῆν ἔβδομάδα κι' οἱ ἔξῃς:

Λιάνα, Μικρὸς Φίλος, Χαραυγή, Σκλάβια Βασιλίσσα, Τζίνα, Εἰ-ρηνούλα Καρακώστα, Κρυστα-λένια Βρυσοῦλα, Μικρὸς Ἐδισ-σων, Ἡπειρωτικὸς Ἀετός, Σμέλ-λος Χρύσανθος, Κοκκινόπετρα, Ἐλένη Α. Τσοούτου, Τῶνς Ἐρ-μουπολίτης και Χρυσαστός.— Ε-ξετέλεσα τίς παραγγελίες των και θά τῶς ἀπαντήσω σὲ ἐρχόμενο.

ΕΓΚΡΙΣΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δεν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀναρῶνται, ἂν δεν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα, ὁρ. 10.—Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀ-ναρῶμενα ἰσχύουν ὡς τῆν 30 Νοεμβρίου 1930 ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α. ἀνήκουσιν σῆ ἀγορία και ὅσα ἀπὸ Κ. σῆ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Μινώταυ-ρος, ἄ. (Συλ. Φιλ. Έταιρ). Μυ-στηριώδης Πρίγκιψ, ἄ. (Μ. Πριγ-κίπτον). Πρίγκιψ τῆς Χαρᾶς, ἄ. (Μ. Πριγκίπτον). Πρίγκιψ τῶν Ὀνειδῶν, ἄ. (Μ. Πριγκίπα-τον). Βάτραχος Νο 22, ἄ. (Συλ. Βατράχ.).

ΓΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπορρίπτονται: «Δουλοῦδια» του Παρμενιδίου. Έχει κάπου-κάπου ἔναν ὁρατο ρυθμὸ. Ἄλλου ὁμως τὸ μέτρο εἶναι ὁλωδιδόλου χαλασμένο, και γι' αὐτὸ δεν μπο-ρεῖ νά δημοσιευθῇ. Ὅπωςδήποτε αὐτὸ εἶναι πολὺ καλύτερο ἀπὸ τὰλ-λα του Ἰδίου που ἀπέριφφα. Ὡστε ὁ Π. πρέπει νάσκηθῇ ἀκόμη και θά προσδεύσει. — «Σκέψεις» τῆς Ἐρῆς Ἀρσένου. Οἱ πὺ πολλὰς εἶ-ναι κοινές. Μερικὰς εἶναι καλὰς. Σημειῶνω τῆν πρώτη, τῆν ὀγδόη και τῆν ἐνάτη. Ἀς τίς ξαναεστει-λεῖ με ἄλλες καινούργιες.—Μπου-κέτο» τῆς Ἀλανιδάρας. Ἐκλογὴ χωρὶς ἔνδιαφέρον.—Εὐτυχία ὀρφα-νῶ» του Ἰουλίον Κασαρος. Δεν εἶναι γραμμένο με ἀρκετὴ τέχνη, ὅστε νά φαίνεται πιθανὸν φου-κό.—Η σούπα του Ναπολέοντος του Ἰδίου. Χωρὶς ἔνδιαφέρον. Μά-λιστα δεν εἶναι και πολὺ εὐκολο-νόστο. — Διαγωνισμὰ» τῆς Κυ-ρᾶ-Φροσύνης. Τὸ ὅρος εἶναι πολὺ καλὸ, ἀλλά τὰ νοήματα πάρα πολὺ κοινὰ. — Γιατί οἱ νεκροὶ εἶναι κρῖος» του Πρίγκιπος τῆς Ὀμῆ-λης. Δεν εἶναι λογαριασμένο κι' ἐπὶ πλεόν δεν εἶναι φυσικό. Ένας μῦθος μπορεί βέβαια νά λέει πρά-γματα ὑπερφυσικά, ἀλλ' ὅχι και ἀ-φύσικα. Πρέπει δηλαδῆ τὰ ὑπερ-φυσικά νά ἔχουν κάποια λογικὴ σχέ-ση με τῆν πραγματικότητα. Αὐτὸ ὁμως εἶναι ἀσάφιστο: Μήπως δεν πεθαίνουν τάχα καὶ τὸ καλοκαίρι; —Ποίημα» τῆς Καθιοργιστῆρας. Ἀτεχνό. Η τελευταία του στροφή ἀκατανόητη.—Σκέψεις» τῆς Ἰδίας. Η πρώτη καλῇ. Οἱ ἄλλες ὁμως πολὺ κοινὰς και ἀσημαντες.—Δύ-ση» τῆς Ἐλσας. Ός σονέττο δεν εἶναι ἀλάνθαστο. Ο τρίτος στίχος τῆς δευτέρας σ

